

Education des enfants roms en Europe
Education of Roma children in Europe

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Language Policy Division
Division des Politiques Linguistiques

Evropakoro Forumo e Romengoro thaj e Phirutnengo
European Roma and Travellers Forum
Forum européen des Roms et des Gens du voyage

Sit'uvav rrománes

Murro Evropako a Šibako Portfólijo

Murro ánav-i _____

I angluni trapta

E šavourenge khatar e šouv berš ži dešujékh

*Najisáras **nad'on** but e Finskoske, ká žutindas ame te keras kado projekto*

A Šibaki sekcija – www.coe.int/lang

I Rada a Evropaki, ando Štrasburko

© Council of Europe

O návrho pa EŠP

Kado sas tejle skirime andi románi šib, ká kamlas te avel kado kerdo i Rada a Evropaki. Pa kodo, sar si mišto skirime kadi keŭva, joutálij kodo, ko skirindas la tejle andi románi šib.

Margita Wagner

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Praha 2010

© Council of Europe

I Rada a Evropaki taj o Evropako a Šibako Portfólijo (EŠP)

Andi Rada a Evropaki si tranda ejfta thema khatar-o I slando ži Ažerbadžáno. Taj e ternimátura, so bešen ande kadala thema, si sako ávera, naj **ečformavi** či andi šib či andej sokáša taj či ando phurikanimo.

I Rada a Evropaki kamel te žutij tu te žanes te des **pát'iv** sakones, ko si áver sar tu taj mezij áversar sar tu taj kerel ávera **bút'a** sar tu. **Ťiro** a Evropako a Šibako Portfólijo si kerdo kadej, te žutij tu te **sit'os** nejve šiba taj te **hat'áres** e ávrenge sokáša.

O EŠP žutij tu kadej te

- sikavel tuke, so šaj keres andej mindejfejlíka šiba
- **hat'áres**, so trobus te keres, kana kames te **sit'os** e ávrenca rrománes
- sikavel tuke, so **sit'os** mišto taj so trobus te **sit'os** maj feder
- te keres **ť'iri** **bút'i** kadej, te les tu sáma, so kames inke sa te **sit'os**
- te sikaves a **sit'árdake/e sit'árdeske** sa, so má žanes te phenes rrománes
- te kamesa te žas andi áver škola, šaj sikaves **ť'a** nejva **sit'árdake/ť'e** nejve **sit'árdoske**, so sa má žanes te phenes rrománes

O EŠP žutij **ť'a sit'árd'a/ťě sit'árdes** kadej te

- dikhel, so má žanes te phenes rrománes
- žutij la/les te gindoj pe, so trobuj tu inke te **sit'os**, taj pala kado te phenel tuke, soske **bút'a** azír keresa, taj kado kerla tusa

O EŠP žutij **ť'a** deja taj **ť'e** dades kadej te

- sikavel lenge, sar žal tuke o **sit'árímo** andi rrománi šib

Skirindas: I Dr. Barbara Lazenby Simpson, Trinity College, Dublin

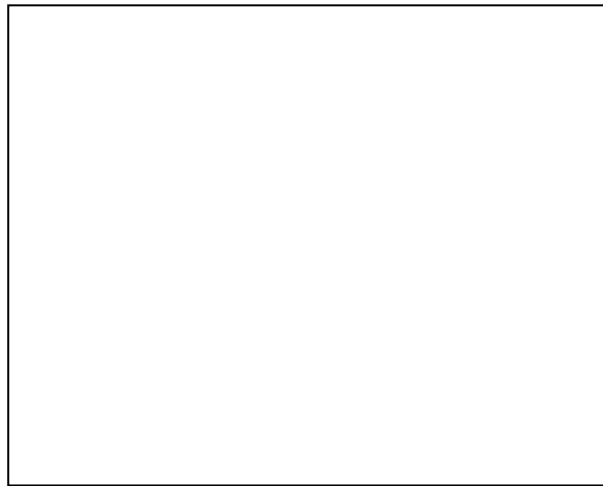
Andi rrománi šib skirindas: I Mgr. Margita Wagner, Čechicko ripublika

---

Language Policy Division
DG IV - Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
decs-lang@coe.int – www.coe.int/lang

Murro fenkípo

Murro ánav-i: _____

Bešav ando: _____

Murre jákha si: _____

Murre bal si: _____

Maj feder tecij mange i: _____ farba _

O techan, savo kamav maj feder, si: _____

Maj feder kamav te kerav: _____

Ávera fejlura pár ma: _____

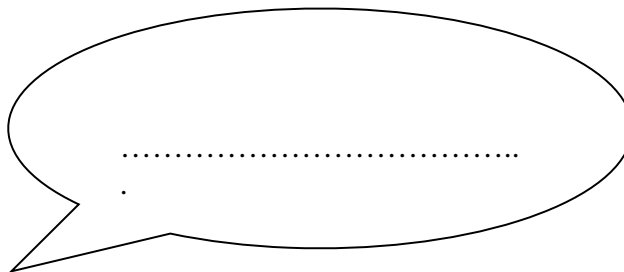
_____

_____

_____

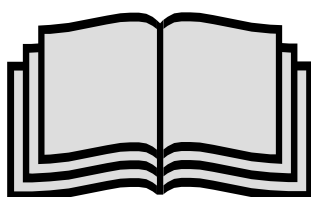
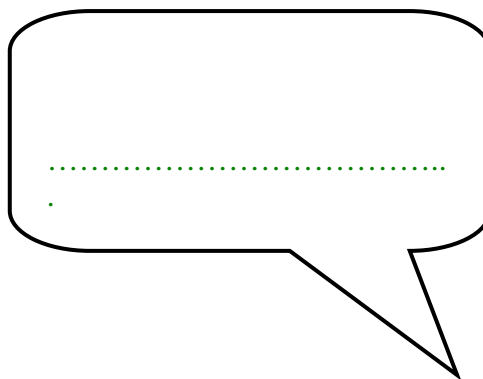
Murre šiba

Khejre vorbinav

Varikana šunav žejnen, sar vorbin _____

Andi škola vorbinav

Žanav te ginav _____

Žanav te skirinav _____

So má žanav – šunav taj ginav (dikh andi **keñva**, so bušol **"Siťárimasko** pláno paj rrománi šib" te kamesa te žanes pa kado maj but)

		A1 BREAKTHROUGH	A2 WAYSTAGE	B1 THRESHOLD	B2 VANTAGE
H A T Á R A V	Šunav 	<p>Haťárav, kana variko vorbij pár ma, pa murro nípo, sar trajij taj so kerav.</p> <p>Haťárav, kana variko phušel mandar dúj trín vorbi, taj haťárav, kana variko phenel mange, so te kerav.</p>	<p>Haťárav má maj but, so mangel pe mandar te kerav, te sim andi škola.</p> <p>Haťárav, pa sos vorbij o siťárdo/i siťárdi andi siťárimaski soba taj haťárav dúj trín vorbi, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, vaj haťárav variso, so nad'on mišto pinžárav, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor.</p>	<p>Haťárav sako ed'eššo vorba, so mangel pe mandar te kerav, te sim andi škola, haťárav, save si e maj anglune vorbi, kana variko vorbij vaj te ginel pe variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, anglaj ávera taj haťárav, pa sos žal o kino, te pinžárav kadala vorbi nad'on mišto. Žanav te vorbinav jékh ávresa, má naj kado pháro.</p>	<p>Haťárav pa sos žal o kino, pa so si variso, so si tejle chutildo vaj te variko varbij pa variso, so pinžárav nad'on mišto.</p>
	Ginav 	<p>Žanav te lav sáma e písmenura andi abeceda taj žanav te rakhav murro ánav po papiroši.</p> <p>Haťárav e vorbi pej cejduli vaj po plagáto, te si kadala vorbi andi siťárimaski soba, taj haťárav dúj trín vorbi, te si skirime variká ando nejvo texto.</p>	<p>Haťárav cigno texto, te si pa variso, so nad'on mišto pinžárav, taj žanav te lav perdal vorba taj te rakhav kaki taj kaki vorba po papiroši.</p>	<p>Haťárav, kana variko vorbij pa sa, so pecisajlas leske/lake, haťárav, sar-i varikaske taj te kesentij variko varikas, taj žanav te rakhav ávri kecavi vorba, te rakhav, soski vorba phenou palpále, ko phušel mandar pa variso, so si variká skirime ando texto. Žanav vi te lav perdal i maj angluni vorba, diagramura, e fenkipura, save žutina ma te haťárav maj but o texto, savo ginav. Pala kado žanav te skirinav, so šaj keras andi siťárimaski but'i.</p>	<p>Haťárav, pa so si o článko vaj varisoski áver vorba, te si kado andej novini, časopisura vaj po interneto.</p> <p>Haťárav, kana si andej textura skirime, so gindoj pe kako taj kako žejno, taj pala kado vezetij pe, so gindoj pe, so kerla vaj soske gindura-j les/la.</p>

Kadej šaj keres:

	A1			A2		
	Žutin ma but	Žutin ma ek cerra	Khonik či žutij ma	Žutin ma but	Žutin ma ek cerra	Khonik či žutij ma
Šunav 	15/9/20__	17/10/20__	14/11/20__	18/12/20__	15/2/20__	20/4/20__

O návrho pa EŠP

	A1			A2			B1			B2		
	Žutin ma but *	Žutin ma ek cerra **	Khonik či žutij ma ***	Žutin ma but *	Žutin ma ek cerra **	Khonik či žutij ma ***	Žutin ma but *	Žutin ma ek cerra **	Khonik či žutij ma ***	Žutin ma but *	Žutin ma ek cerra **	Khonik či žutij ma ***
Šunav 												
Ginav 												

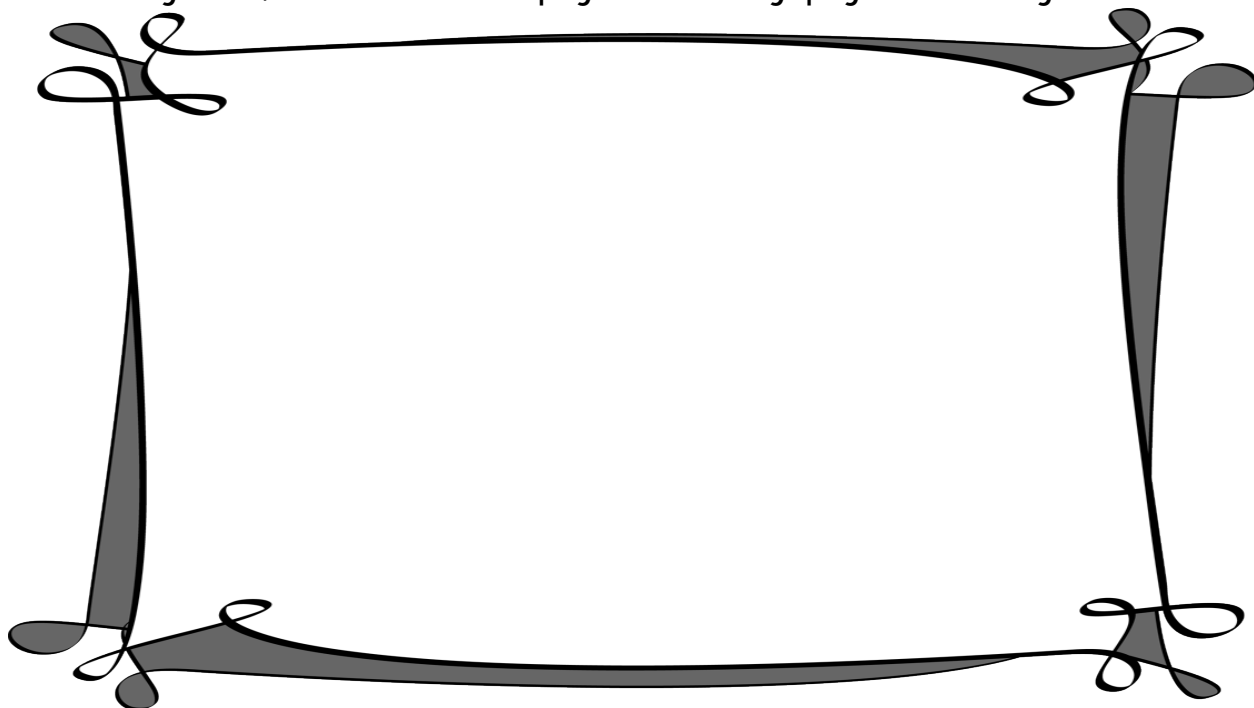
So má žanav – vorbinav taj skirinav (dikh andi **keŋva**, so bušol **"Siťárimasko** pláno paj rrománi šib" te kamesa te žanes pa kado maj but)

		A1 BREAKTHROUGH	A2 WAYSTAGE	B1 THRESHOLD	B2 VANTAGE
V O R B I N A V	Vorbinav jékh ávresa 	Žanav te phenav rrománes má mišto – lášo-j t'ó d'ejs, ášu Dejvlesa, av kecavo siveššo, najisárav. Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar dúj trín vorbi.	Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, pa murro nípo, pa murre pajtáša, paj školaki búťi, pa murre koňičkura taj paj dúj šon, te či sim andi škola, ká či siťárel pe. Žanav te vorbinav jékh ávrenca. Žanav te vorbinav pa kodo, te si mange pháro taj sar-i mange.	Žanav šukáres te vorbinav paj škola, pa murro nípo, pa murre d'ejsa taj so kamav taj so či kamav. Žanav te vorbinav e ávrenca pa sos kamav me. Žanav te phenav pala varikas i vorba inke jekhvar taj žanav te dav la perdal e ávreske.	Žanav te haminav ma andi vorba, kana variko vorbij e ávrenca taj te haťárav, pa so si i vorba, taj te phenav palpále vorba varikaske, ko vorbij kadej, sar siťárdas les/la, taj vorbijas pér leske/late decignártur leski/laki dej. Žanav te phenav murri vorba zuráles taj te si musaj te phenav, mír kadej gindoj ma.
	Vorbinav 	Žanav te phenav dúj trín vorbi, sar mezij murro tájo, ká bešav, žanav te phenav dúj trín vorbi paj žejne, so pinžárav le, no maj feder pa murro nípo.	Žanav te phenav, sar mezij murro nípo, murre d'ejsa taj e búťa, save kerav. Žanav te phenav, sar mezin murre varisave búťa, save kamav te kerav. Žanav te phenav sa, so lešij ma akánik taj so lešij ma maj pálal.	Žanav te phenav inke jekhvar variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, taj kadi vorba šundem vaj pa sos sas o kino, savo dikhlem, vaj pa so si i keŋva, savi gindem. Žanav te phenav, sar mezijas variso, so kerdam amende khejre (o mulatságo, e Dejsa, kana avel pi luma cigno šavouro taj kadej varisar), taj žanav te phenav murri vorba taj te phenav vi, mír kadej gindosajvav, taj žanav te phenav, so bízina ma jekhvar te kerav.	Žanav zuráles te phenav, sar mezijas variso, so pecisajlas mange vaj ávrenge taj žanav te phenav, mír sas kado mišto. Žanav te phenav, pe sos gindoj ma, taj žanav te phenav murri vorba kadej, te haťárel sako, mír kadej gindoj ma.
S K I R I N A V	Skirinav 	Žanav te skirinav, sar bušuvav taj ká bešav. Žanav te skirinav e vorbi pej fenkípura taj te skirinav tejle dúj trín vorbi paj tábla. Žanav te skirinav dúj trín vorbi.	Žanav te skirinav e nejve vorbi ande murro Evropako a Šibako Portfólijo taj žanav te skirinav cigno texto pa varisos, so pinžárav (šaj keres kado: so kamav te kerav, kana khejre sim). Žanav te skirinav variso (šaj skiris kado: o pohledo vaj dúj trín vorbi ando imejlo) murre paj tášoske.	Žanav te skirinav dúj trín vorbi ando lil vaj o imejlo, dúj trín vorbi, pa sos sas i keŋva vaj o kino, žanav te skirinav variso, sar sas mange, kana pecisajlas kako taj kako vaj kana simas katka taj katka, taj žanav te phenav, sar mezijas variso, so pecisajvel mange.	Žanav te skirinav o akársavo texto, no maj feder paj fejlura, save si pa murro trajo. Žanav te phenav murri vorba, so gindoj ma pa kako taj kako, taj mišto te skirinav sako ed'eššo vorba pa kado.

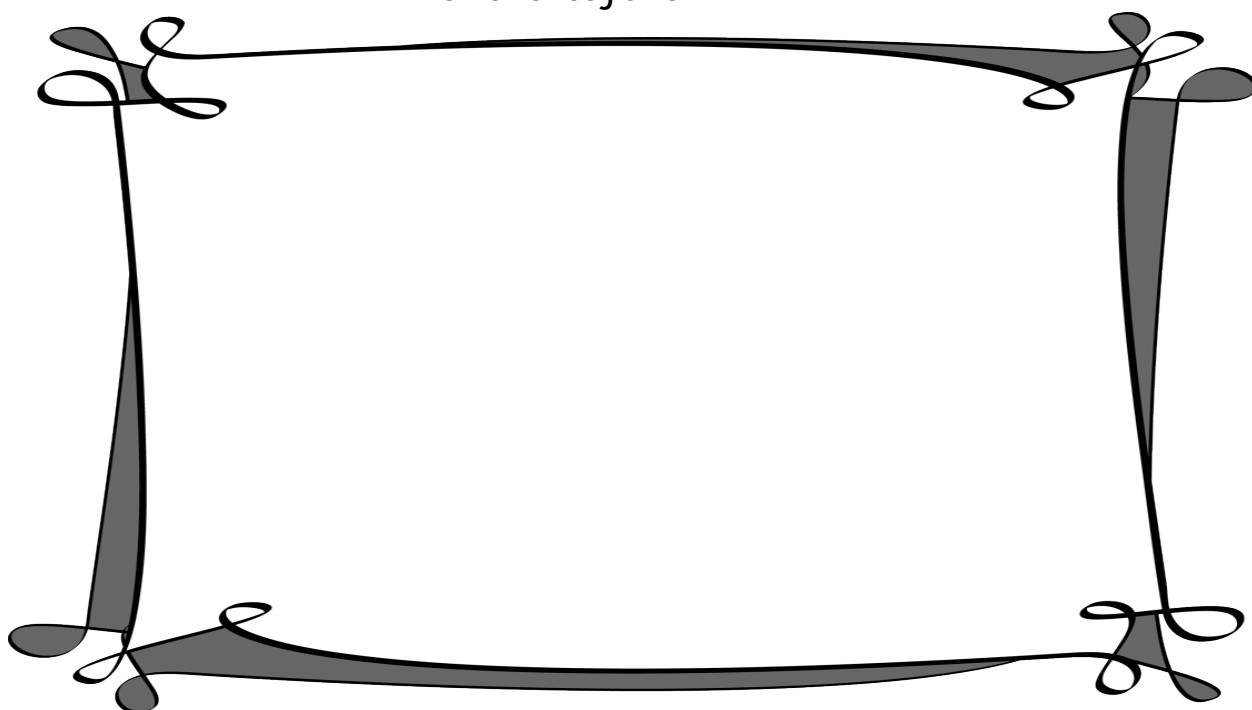
O návrho pa EŠP

	A1			A2			B1			B2		
	Žutin ma but *	Žutin ma ek cerra **	Khonik či žutij ma ***	Žutin ma but *	Žutin ma ek cerra **	Khonik či žutij ma ***	Žutin ma but *	Žutin ma ek cerra **	Khonik či žutij ma ***	Žutin ma but *	Žutin ma ek cerra **	Khonik či žutij ma ***
Vorbinav jékh ávresa 												
Vorbinav 												
Skirina 												

E fejlura, save šaj pecisajven tuke, kana
reses e žejnen andaj ávera thema
E fejlura, save **siťilem** paj ávera taj paj ávera tájura

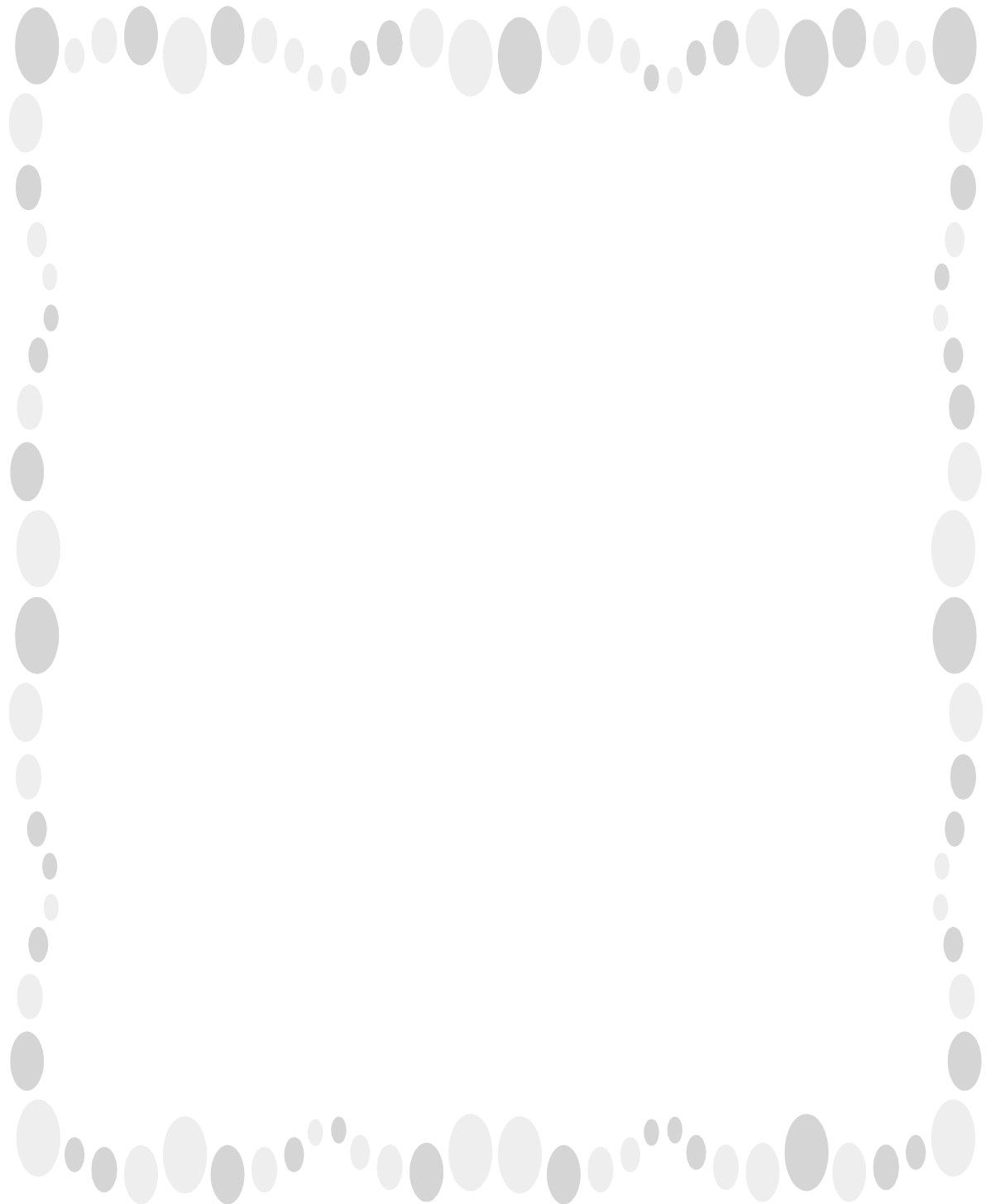

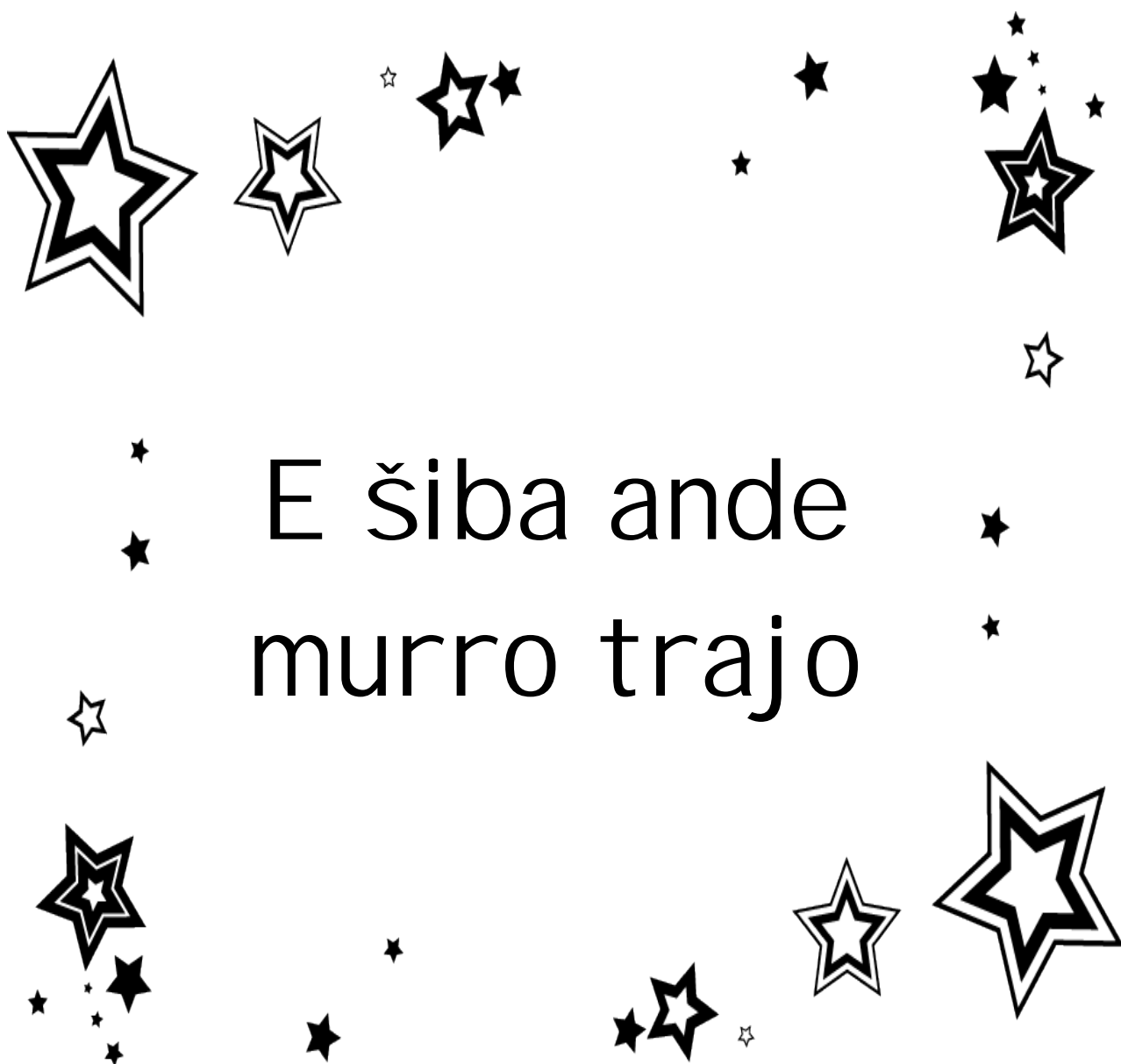
E fejlura, save kamlemas te **siťuvav** paj ávera taj paj
ávera tájura

Murre sokáša

E fejlura, save kamous te phenav e ávrenge pa murre
sokáša taj pa murro trajo

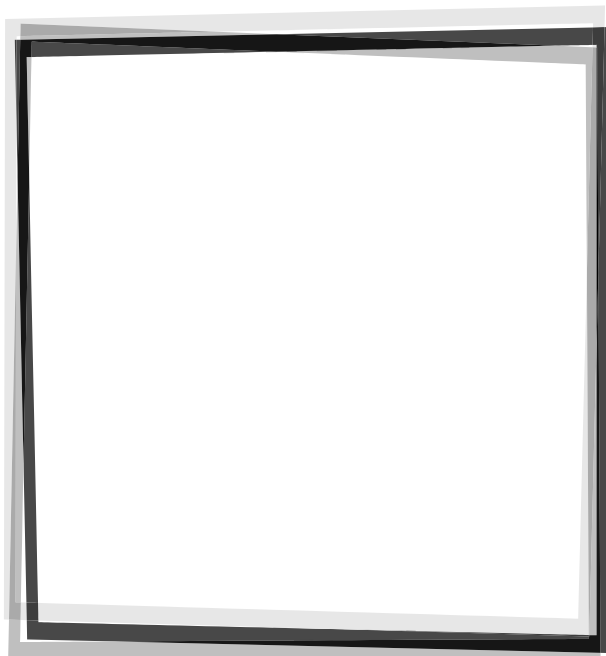

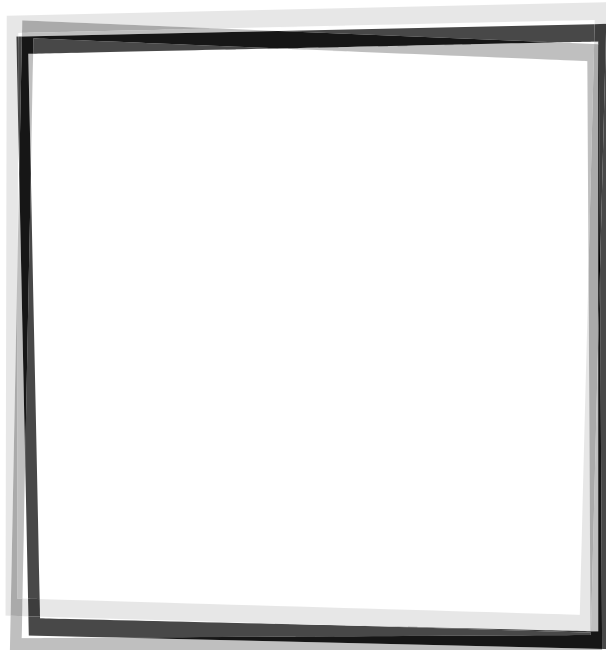
E šiba ande murro trajo

Sa pa **siťárimo**

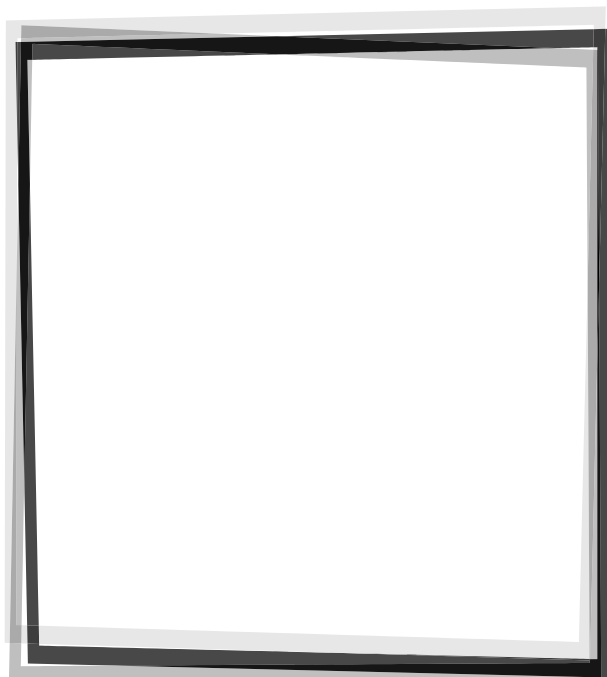
Kadala fejlura **siťilem**

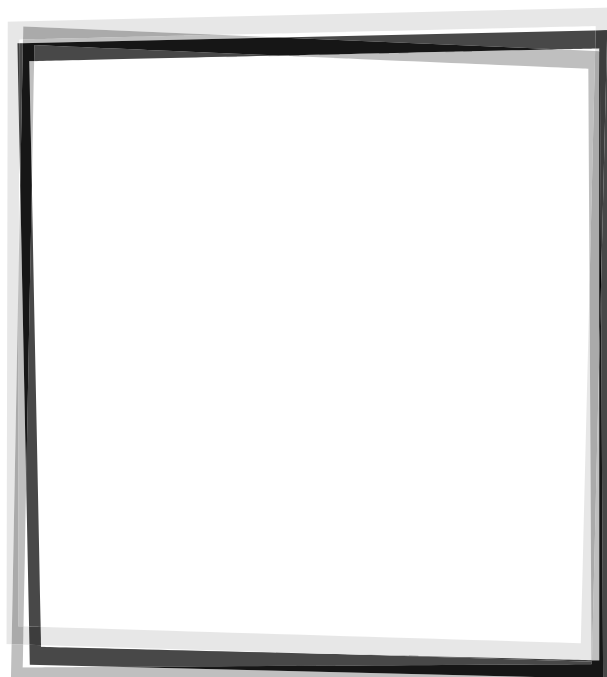
Kadala fejlura kamous te **siťuvav**

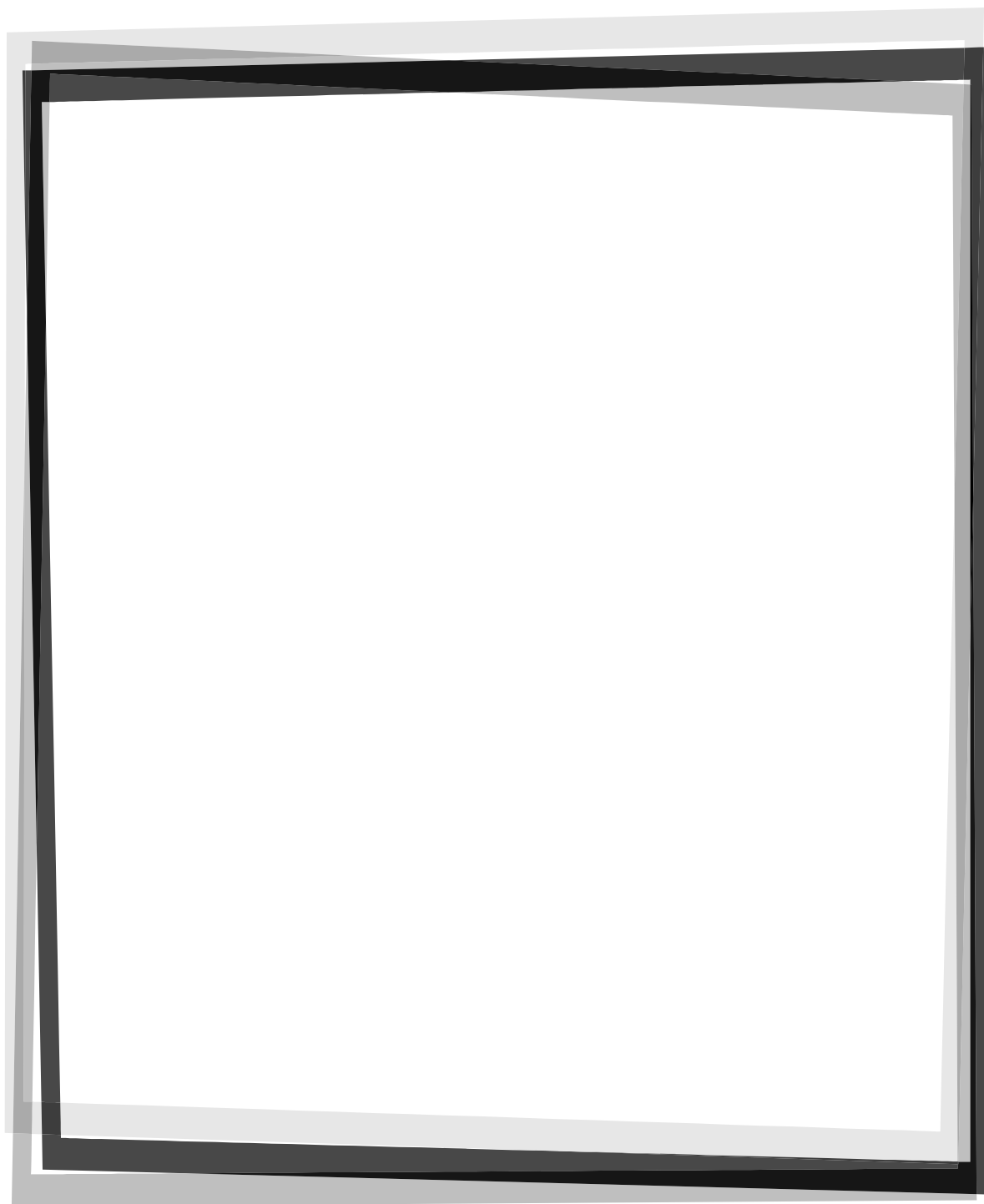
Kadala fejlura sigo **siťilem**

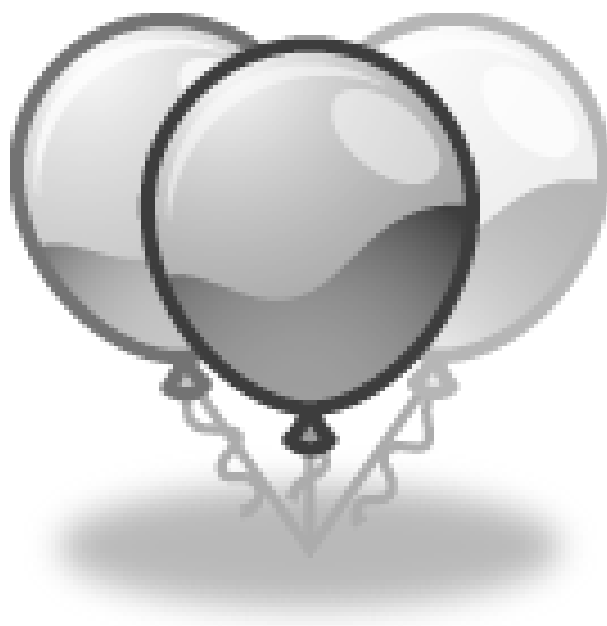

Kadala fejlura pháres **siťuvous**

So kamlemas te **siťuvav** rrománes

Akánik žav te **sit'uvav** rrománes.

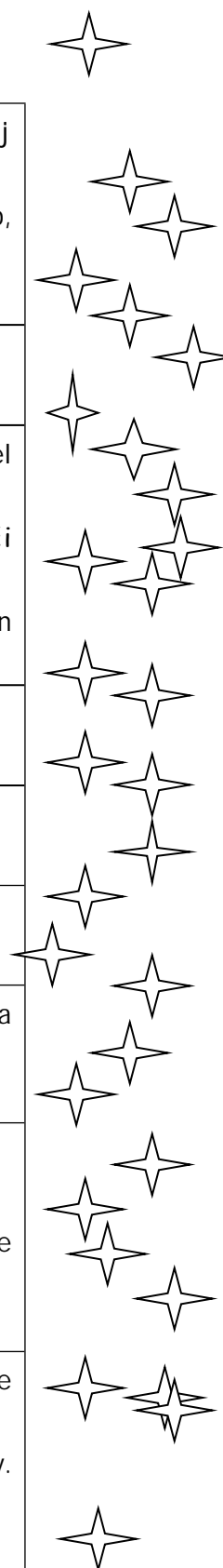
Akánik šaj dikhav pe kadala papiroša, ká šaj dikhav mindejfejlíka fejlura, save šaj **sit'uvav**.

Te **sit'osa** variso nejvo, ávri makh i čerhaj, ✨
hoť má žanes kado. Ťi **sit'árdi**/Ťo **sit'árdo**
žutija tu ande kado.

Me taj murro nípo

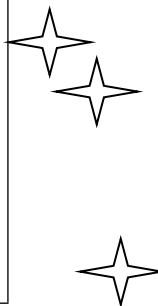
A1	<p>Hat'árav, kana i sit'árdi/o sit'árdo phušel mandar, sar bušuvav taj ket't'engo/ket't'engi sim.</p> <p>Hat'árav, kana i sit'árdi/o sit'árdo vaj áver žejno phenel mange variso, so te kerav.</p> <p>Hat'árav, kana variko kesentij ma.</p>
	<p>Žanav te rakhav murro ánav po papiroši.</p> <p>Žanav te rakhav, sar bušon e ávera žejne anda amáro nípo.</p>
	<p>Žanav te phenav, sar phenen mange taj ket't'engo/i sim, te phušel mandar variko.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so kamav taj so či kamav.</p> <p>Žanav te dav ánglal e ávre žejnen taj žanav te phenav lenge vi „Ášon Dejvlesa“.</p>
	<p>Žanav te phenav variso pa murro nípo.</p> <p>Žanav te phenav, sar mezij.</p>
	<p>Žanav te skirina, sar bušuvav, ká bešav taj sar bušol murri škola.</p> <p>Žanav te skirina, sar bušol o tájo ká bešav.</p>
	<p>Hat'árav, kana i sit'árdi/o sit'árdo phenel mange variso nejvo.</p> <p>Hat'árav dúj trín vorbi, te kesentij ma variko.</p>
	<p>Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, taj kadi vorba má šundem, teje sas skirime e šavourenge.</p> <p>Žanav te ginav paramiča, savi má šundem.</p>
A2	<p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so kerdem íž.</p> <p>Žanav te dav d'ejs sakones, kas resav, te sim akárká.</p>
	<p>Žanav te phenav a sit'árdake/e sit'árdeske vaj akárkaske ávreske, te si ma gindura vaj te či sim andi murri mourči.</p> <p>Žanav te phušav, te či hat'árav varisoski vorba.</p>
	<p>Žanav te phenav e ávrenge pár ma, sar sim bári/báro, soske si murre jákha taj soske-j murre bal.</p> <p>Žanav te vorbinav, so kerav sako d'ejs taj soske bút'a kamav te kerav.</p> <p>Žanav te vorbinav, soske bút'a keras amende khejre.</p> <p>Žanav te vorbinav, sar-i mange, te sim andi škola vaj khejre.</p>
	<p>Žanav te skirina, so kerav sako d'ejs taj so kamav te kerav.</p> <p>Žanav te skirina pa varisos, so kerdem vaj so dikhlem.</p>
	<p>Žanav te skirina, so kerav sako d'ejs taj so kamav te kerav.</p> <p>Žanav te skirina pa varisos, so kerdem vaj so dikhlem.</p>

Me taj murro nípo

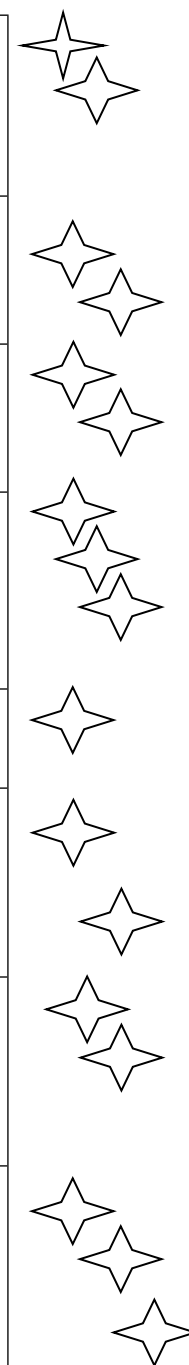
B1	<p>Hat'árav, pa sos e ávera žejne vorbin. Hat'árav, so vorbin khejre e phúre. Hat'árav sako vorba, te kesentij variko varikas.</p>	
	<p>Žanav te ginav, so keren e ávera žejne sako d'ejs, taj sar trajin áverte. Žanav te ginav, sar trajin e Rrom ad'ejs.</p>	
	<p>Žanav te phenav murra sit'árdake/murre sit'árdoske, so kerdem, kana avilem andaj škola khejre. Žanav te phenav murra dake taj murre dadeske, so kerdem andi škola taj so tecindas mange. Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so kerav sako d'ejs taj sar trajij murro nípo.</p>	
	<p>Žanav te phenav dúj trín vorbi, so kerav sako d'ejs vaj so báro pecisajlas mange. Žanav te phenav, so sit'uvav khejre.</p>	
	<p>Žanav te skirina, sar trajij pe ad'ejs taj sar trajijas pe majinti. Či trajinas e žejne ečformavo. Žanav te skirina o lil vaj o ímejlo, ká skirina sa, so taj sar variso pecisajlas amenge khejre ando nípo. Žanav te phenav, sar trajinous, kana simas maj terni/o sar akánik taj sar trajij akánik, taj žanav te phenav, so sa parrud'ilas mande taj so niči. Žanav te skirina, sar-i mange.</p>	
B2	<p>Hat'árav, pa so si o kino, so vorbin ando rádijouvo vaj kana variko vorbij e ávresa. Hat'árav, kana variko vorbij pa kodo, sar trajin e Rrom vaj soske bút'a-j le.</p>	
	<p>Žanav te ginav, soske sas e šavoura majinti taj sar trajin e nípora mindejfejlejk. Žanav te ginav, sar trajinas taj so sa pecisajlas e rrománe šavourenge majinti taj sar trajin taj so sa pecisajvel lenge ad'ejs.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav, mír rát'anca nášt'ik sovav. Žanav te vorbinav jékh ávresa pa sa, sar mezin murre d'ejsa taj sa pa murro nípo. Žanav te phušav e ávrendar, sar trajin vaj so phenen pe kaki taj kaki vorba.</p>	
	<p>Žanav te phenav varikaske murri vorba. Žanav te phenav, sar trajij pe e ternenge pháres.</p>	

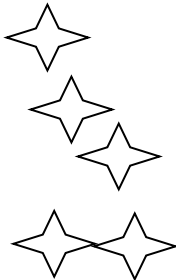
	<p>Žanav te skirnav o lil vaj o ímejlo, ká si tejle skirime sako jéjkh vorba, so pecisajlas mange taj mír lem kako taj kako ando šejro vaj so tecij mange.</p> <p>Žanav te skirnav variso pa murro trajo taj so kamav te kerav, ká tecij mange kodo.</p> <p>Žanav te phenav murri vorba taj te phenav, mír kadej gindoj ma pe kako taj kako, so pecisajlas.</p>
--	---

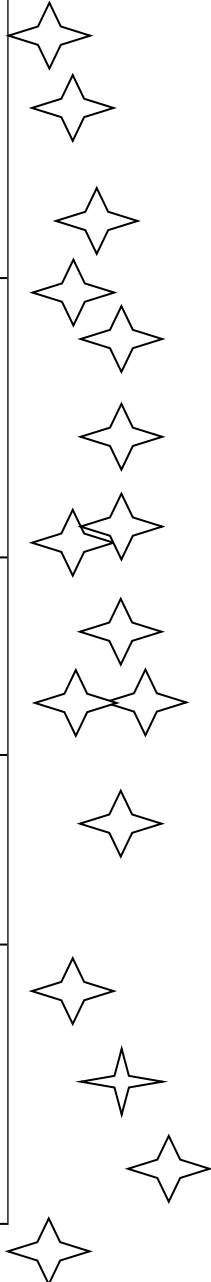
O kher taj soske **bú'ta** keras ánde

A1	<p>Ha'tárav sa e vorbi, so si sa ando kher, te si pa nábitko taj paj fejlura amende khejre.</p> <p>Ha'tárav sa e vorbi, te si pa kodo, soske bú'ta keren pe mande khejre.</p>
	<p>Žanav te lav sáma, save vorbi si paj sobi, paj thana, pa nábitko taj paj ávera fejlura ande murro kher.</p> <p>Žanav te lav sáma e sámura pi vulica vaj pi adresa.</p>
	<p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi pa murro kher.</p> <p>Žanav te phenav, sosko-j murro sámo po telefouno.</p>
	<p>Žanav te phenav variso pa murro kher.</p> <p>Žanav te phenav, soske bú'ta kamav khejre te kerav taj soske či kamav te kerav.</p> <p>Žanav te phenav, so murri dej taj murro dad kamen te kerav khejre.</p>
	<p>Žanav te skirnav, sar bušol kako taj kako nábitko taj e fejlura mande khejre.</p>
	A2
<p>Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, pa áver žejno, sar sako d'ejs trajij.</p> <p>Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, paj Rrom taj sar trajin sako d'ejs.</p>	
<p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so kerav khejre.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so e ávera žejne keren amende khejre.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so kamav taj so či kamav te kerav khejre.</p>	

<p>Žanav te vorbinav, so kerav majnem sako dáta tela ek d'ejs.</p> <p>Žanav te vorbinav, so pecisajvel mange khejre korán detehára taj kana avav khejre andaj škola.</p> <p>Žanav te vorbinav, so murro nípo kerel sako d'ejs.</p>	
<p>Žanav te skirinao i kárt'a vaj dúj trín vorbi ando lil, sar mezij murro kher.</p> <p>Žanav te skirinao o lil pa murre bút'a, save kerav khejre.</p>	

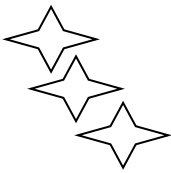
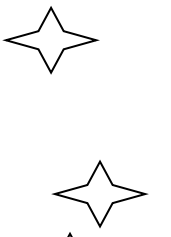
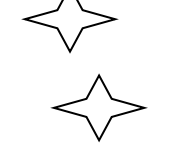
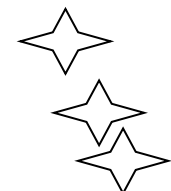
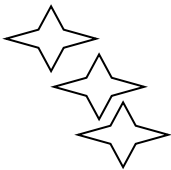
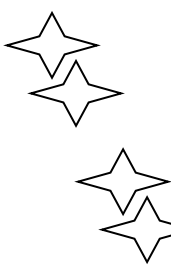
O kher taj soske **bút'a** keras ánde

B1	<p>Hat'árav, kana variko vorbij variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, vaj kana variko vorbij, sar trajij pe amende taj ando áver them.</p> <p>Hat'árav, kana variko vorbij variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, sar trajijas pe majinti.</p> <p>Hat'árav, kana variko vorbij, sar akársar trajijas pe majinti taj sar trajij pe ad'ejs.</p>	
	<p>Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, paj šavoura taj sar trajin.</p> <p>Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, sar trajin e rrománe šavoura taj sar-i lende khejre.</p> <p>Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, sar trajin e ávera žejne.</p>	
	<p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so kerdas murro nípo, savatone taj kurke.</p> <p>Žanav te phenav pa sa, so gindon pe e ávera, hot' kerav khejre.</p> <p>Žanav te phenav, sar mezin e sokáša amende khejre.</p>	
	<p>Žanav te phenav, sar mezin murre níposke bút'a, save si e maj anglune vaj save bút'a-j murre.</p> <p>Žanav te phenav dúj trín vorbi pa variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, savi šundem khejre.</p>	
	<p>Žanav te skirinao dúj trín vorbi paj bút'a, save kerel murro nípo khejre.</p> <p>Žanav te skirinao o ímejlo vaj o lil, ká skirinao, sar mezijas variso, so pecisajlas amende khejre.</p> <p>Žanav te skirinao dúj trín vorbi, sar mezin e sokáša, save ikrel murro nípo.</p>	

B2	<p>Haťárav sako ed'eššo vorba, kana variko vorbij, sar trajinas e nípura majinti.</p> <p>Haťárav, kana variko vorbij, sar trajin e Rrom taj soske-j lenge sokáša.</p>	
	<p>Haťárav, sar trajin e žejne ad'ejs taj sar trajinas majinti, te vorbij variko pa kado vaj te si kado skirime tejle po interneto vaj ando texto.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav, sar trajij murro nípo taj soske-j lenge sokáša.</p> <p>Žanav te phenav, mír-i mišto, ká o nípo ikrel e phúre vorbi.</p> <p>Žanav te phenav, mír-i lášo o sit'árimo, te si vi andi škola taj vi khejre.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav jéjkh ávresa, sar trajij pe ad'ejs.</p> <p>Žanav te phenav sako eděššo vorba, kana vorbinav jéjkh ávresa, soske-j amáre d'ejsa taj soske sokáša ikras amende khejre.</p>	
	<p>Žanav te skirinao sako eděššo vorba, sar trajinav khejre.</p>	

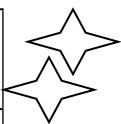

E Rrom

A1	<p>Haťárav, sar bušon e Rrom.</p> <p>Žanav te sikavav pi kárt'a, ká e akársave žejne keren bút'i.</p> <p>Haťárav, kana phenen mange e maj phúre Rrom, so te kerav.</p> <p>Haťárav, sar te vezetinao ma, kana sim khejre taj kana sim andej Rrom.</p>	
	<p>Žanav te ginav e ánava taj e tábli, ká bešav.</p> <p>Žanav te ginav e vorbi, sar te vezetij ma, te kamav te trajinav maškar e Rrom.</p>	
	<p>Žanav te phenav rrománes - „lášo-j t'o d'ejs“, „ášu Dejvlesa“, „av kecavo siveššo“ taj „najis tuke“.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi pa murre tájura, ká bešav.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi so kerav, te sim vi katka taj kutka.</p>	
	<p>Žanav te phenav variso paj Rrom taj pa murro tájo, savo maj but kamav.</p>	

	<p>Žanav te skirinaŋ, sar bušon e tájura, karing bešav.</p> <p>Žanav te skirinaŋ dúj trín vorbi pa kodo, so pecisajvel khote, karing me bešav.</p> <p>Žanav te skirinaŋ dúj trín vorbi, so kerav, te sim vi katka taj vi kutka.</p>	
A2	<p>Határav, kana variko vorbij variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, so keren e žejne.</p> <p>Határav, kana variko vorbij dúj trín vorbi pa variso, ká si a vorba vi ágor, mír-i mišto, te žanas te vezetinas ame andej Rrom vaj paj búťa maškar e Rrom.</p>	
	<p>Žanav te ginav, so-j híro andej Rrom.</p> <p>Žanav te ginav dúj trín vorbi pa variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, sar trajin e Rrom sako d'ejs te si khetáne.</p>	
	<p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so pecisajlas ande murro fouro vaj andej Rrom.</p> <p>Žanav te phenav, mír vorta kako taj kako than kamav vaj mír kamav vorta kaki taj kaki búťi.</p> <p>Žanav te phenav, so kamav te kerav khote, karing me bešav.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav pa murro tájo, savo maj but kamav.</p> <p>Žanav te vorbinav pa tájo, savo či kamav.</p> <p>Žanav te vorbinav pa varikas, ko si ánde pinžárdo vaj ko si báro raj/bári ráji amende, karing me bešav.</p>	
	<p>Žanav te skirinaŋ dúj trín vorbi paj tájura, savo kamav taj save či kamav.</p> <p>Žanav te skirinaŋ dúj trín vorbi, ká simas.</p> <p>Žanav te skirinaŋ dúj trín vorbi, so keren e žejne andej Rrom.</p> <p>Žanav te skirinaŋ dúj trín vorbi pa variso, so pecisajlas khote, karing me bešav vaj andej Rrom.</p>	

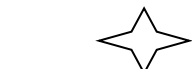
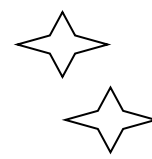
E Rrom

	<p>Határav, kana i siťárdi/o siťárdo vorbij pa variso, so pecisajlas khote, karing variko bešel.</p> <p>Határav, pa so si o kino vaj i reportáža, te si khoutar, karing variko bešel.</p> <p>Határav, kana variko phenel mange, sar te trajinav.</p>	
--	--	---

B1	<p>Haťárav, te si skirime variso pa murro tájo, karing me bešav, variká pe papirošes vaj andej novini.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav paj tájura, ká simas taj save si, karing me bešav. Žanav te vorbinav, soske e akársave bút'a keren e žejne.</p>	
	<p>Žanav te phenav dúj trín vorbi, ká simas. Žanav te phenav dúj trín vorbi, sar mezij ek d'ejs amende andej Rrom.</p>	
	<p>Žanav te skirinov o lil vaj o ímejlo, so kerdem, kana simas khejre. Žanav te skirinov paj bút'i, savi keren kakala taj kakala žejne khote, karing me bešav. Žanav te skirinov o pohledo, ká si tejle skirime, ká simas. Žanav te skirinov dúj trín vorbi paj Rrom.</p>	
B2	<p>Haťárav, kana variko vorbij pa tájo, karing me bešav, vaj paj Rrom. Haťárav, kana variko vorbij, soske Rrom taj sar khetáne trajin. Haťárav, kana variko vorbij pa báro raj/bári ráji anglaj ávera žejne vaj te si pa kado ando kino.</p>	
	<p>Žanav te ginav e keňvi vaj variso áver, sar mezijas o tájo, karing me bešav majinti. Žanav te ginav, so pecisajlas amende, karing me bešav, paj bút'a vaj variso paj Rrom, te si pa kado tejle skirime andej novini vaj po interneto.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav paj bút'a, ká bešav. Žanav te kerav o plagáto vaj o projekto pa murro tájo, karing me bešav. Žanav te vorbinav, soske bút'a keren taj soske-j e Rrom amende.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav jékh ávresa pa tájo, karing bešas, taj pa varikas, ko si báro raj/bári ráji. Žanav te vorbinav jékh ávresa, ká simas taj mír válastindem mange ávri kado tájo te dikhav. Žanav te vorbinav jékh ávresa, sar trajin e žejne, te si andej Rrom, taj žanav te sikavav, soske-j e sokáša ká e Rrom taj soske-j ká e ávera žejne, ko naj Rrom, kadej te sikavav, sar naj ečformavi.</p>	
	<p>Žanav te skirinov o lil, ká avla tejle skirime, sar žal pe mande ká bešav.</p>	

Soske **búʔa** keren e Rrom

A1	<p>Haʔárav, sar bušon mindejfejlíka búʔa. Haʔárav, sar bušon e fejlura, save keren e žejne, so roden kadalesa penge louve.</p>
	<p>Žanav te lav sáma, sar bušon e akársave žejne, so roden louve kodolesa, ká keren mindejfejlíka fejlura, taj žanav te lav sáma, sar bušon mindejfejlíka búʔa.</p>
	<p>Žanav te lav sáma, sar bušon e fejlura, save keren e akársave žejne, so roden kadalesa louve.</p>
	<p>Žanav te phušav taj e phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi paj búʔi, savi keren e žejne ad'ejs.</p>
	<p>Žanav te phenav, sar bušon e búʔa, save kerenas e Rrom majinti taj save keren e Rrom ad'ejs khate, karing me bešav.</p>
	<p>Žanav te skirínav, sar bušon e búʔa, save kerenas e Rrom majinti taj save keren ad'ejs. Žanav te skirínav tejle dúj trín vorbi pa kadala žejne, so roden louve kodolesa, hoʔ keren mindejfelíka fejlura.</p>
A2	<p>Haʔárav, kana varíko vorbij dúj trín vorbi paj Rrom, save roden louve kodolesa, hoʔ keren mindejfejlíka fejlura, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor.</p>
	<p>Žanav te ginav dúj trín vorbi, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, sar mezinás e Rromenge dějsa.</p>
	<p>Žanav te vorbinav dúj trín vorbi e ávresa paj búʔa, save kerenas kakala taj kakala žejne, so rodenas louve kodolesa, hoʔ kerenas mindejfejlíka fejlura.</p>
	<p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi paj búʔa, save keren e akársave Rrom, save roden louve kodolesa, ká keren mindejfejlíka fejlura.</p>
	<p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi paj búʔa, save si maškar e Rrom ad'ejs.</p>
	<p>Žanav te phenav dúj trín vorbi, sar mezij kaki taj kaki búʔi, savi tecij mange te kerav.</p>
	<p>Žanav te phenav dúj trín vorbi, sar mezij taj sar kerel i búʔi kecavo žejno, so rodel e louve kodolesa, hoʔ kerel mindejfejlíka fejlura.</p>
	<p>Žanav te skirínav dúj trín vorbi ando lil vaj o texto, sar mezinás taj soske sas e Rromenge búʔa majinti khote, karing me bešav. Žanav te skirínav dúj trín vorbi, sar mezin taj soske-j e Rromenge búʔa akárká vi katka taj vi kutka.</p>

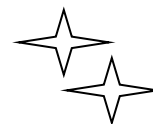

Soske **bút'a** keren e Rrom

B1	<p>Haťárav, kana variko vorbij paj bút'a, save kerenas e phúre Rrom, te vorbij pa kado variko ando kino vaj te šunav pa kado ando rádijouvo.</p>	
	<p>Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, so kerenas majinti e phúre Rrom taj so keren e Rrom ad'ejs te roden louve kodolesa, hoť keren mindejfejlíka fejlura.</p>	
	<p>Žanav te ginav pa Rrom /paj Rromňi, savo/savi sas ánde pinžárdo/i, ká kerelas kaki taj kaki bút'i, ká rodela louve kodolesa, ká kerelas mindejfejlíka fejlura vaj ká kerelas áver bút'i.</p>	
	<p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so kerenas taj soske bút'a sas e Rromen majinti taj so keren taj soske bút'a si le ad'ejs.</p> <p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, mír-i mišto, ká e Rrom roden louve kodolesa, hoť keren mindejfejlíka fejlura taj ká si le bút'a.</p>	
	<p>Žanav te phenav dúj trín vorbi pa Rrom /paj Rromňi, savo/savi si ánde pinžárdo/i.</p> <p>Žanav te phenav dúj trín vorbi paj akársave Rrom, so sa keren taj soske mindejfejlíka bút'a si le.</p>	
	<p>Žanav te skirínav, sar trajin e akársave Rrom, so roden louve kodolesa, hoť keren mindejfejlíka fejlura.</p>	
B2	<p>Haťárav sako ed'eššo vorba, kana variko vorbij paj Rrom, so keren te roden louve taj sar trajin.</p>	
	<p>Žanav te ginav sa paj Rrom, so kerenas te roden louve.</p> <p>Žanav te ginav, mír-i mišto, ká si khote, karing me bešav vaj variká maj dúr, kako taj kako Rrom, so kerel mindejfejlíka fejlura te rodel louve vaj ká si khote, karing me bešav, vaj variká maj dúr kakala bút'a.</p> <p>Žanav te ginav, sar trajijas o angluno Rrom, so kerelas mindejfejlíka fejlura te rodel louve.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav, soske bút'a kerenas vaj keren e Rrom, te kamav te kerav pa kado o projekto.</p> <p>Žanav te phušav, soske bút'a keren vaj kerenas e Rrom.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav jékh ávresa, soske bút'a keren e Rrom.</p> <p>Žanav te vorbinav jékh ávresa, sar trajinas majinti e Rrom, so kerenas mindejfejlíka fejlura te roden louve.</p> <p>Žanav te vorbinav jékh ávresa pa Rom/Romňi, savo/savi si ánde pinžárdo/i.</p>	

Žanav te skirinaſ majnem sa e **búťa**, save kerenas e phúre Rrom taj mír sas láše.

Žanav te skirinaſ, mír-i mišto, ká si e rrománe **búťa**.

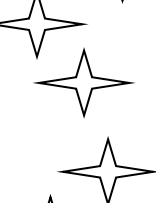
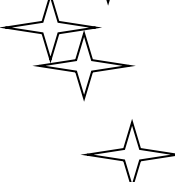

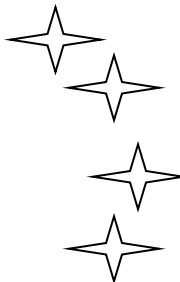

E **Đejša** taj e mulatšágura

A1	<p>Haťárav, sar bušon e báre Đejša taj e mulatšágura khate, karing me bešav.</p> <p>Haťárav, sar bušon e Đejša taj e mulatšágura amende khejre vaj andej Rrom.</p>	
	<p>Žanav te lav sáma, sar bušon e Đejša taj e mulatšágura, te si tejle skirime maškar e ávera, po kalendári vaj po plagáto.</p>	
	<p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, save Đejša si amende, karing me bešav, e maj báre.</p> <p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi, so báro pecisajlas amende khejre vaj andej Rrom.</p>	
	<p>Žanav te phenav, sar bušon e maj anglune Đejša, save si, kana e šavoura phírkeren andi škola.</p> <p>Žanav te phenav, sar bušon e maj anglune mulatšágura amende khejre.</p>	
	<p>Žanav te skirinaf pala varikas variso vaj te skirinaf korkouro/i, sar bušon e báre Đejša vaj e báre mulatšágura khate, karing me bešav.</p> <p>Žanav te skirinaf pala varikas vaj te skirinaf dúj trín vorbi, so báro pecisajlas, karing me bešav vaj amende khejre taj andej Rrom.</p>	
	A2	<p>Žanav te lav sáma, kana variko vorbij, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, paj báre Đejša.</p> <p>Žanav te lav sáma, kana i sit'árdi/o sit'árdo vorbij pa kakala taj kakala Đejša, pa kako taj kako mulatšágo vaj so pecisajlas.</p> <p>Haťárav, kana variko phenel mange, so te kerav, te avel sa gáta, te žan šukáres e báre Đejša (i pát'iv).</p>
<p>Žanav te ginav dúj trín vorbi, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, pa báre Đejša vaj pa mulatšágo.</p> <p>Žanav te ginav cigno texto, so sa kerel o nípo, te žal šukáres o báro mulatšágo.</p>		
<p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, paj Đejša, te vorbij variko pár le, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor.</p> <p>Žanav te phušav murre pajtášondar, sar mulatin taj sar ikren e Đejša lende khejre.</p> <p>Žanav te phušav paj Đejša, save si e báre taj save murro nípo vaj e Rrom ikren.</p>		

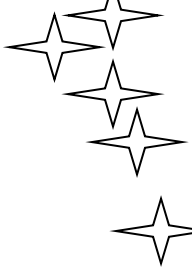
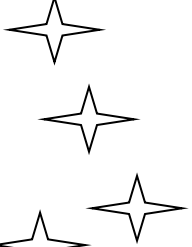

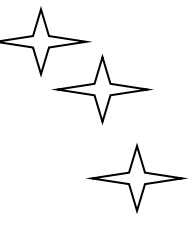
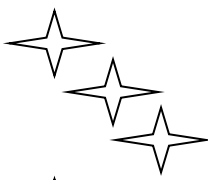

A2	<p>Žanav te phenav dúj trín vorbi paj Đejša vaj pa mulatšágo, save sas amende khejre.</p> <p>Žanav te phenav dúj trín vorbi, so si o maj báro, te mulatinas pej Đejša.</p> <p>Žanav te phenav, sar mezijas taj sar gejl as kako taj kako mulatšágo, ká simas vi me.</p>
	<p>Žanav te skirina v dúj trín vorbi pa mulatšágo, ká simas vi me.</p> <p>Žanav te skirina v dúj trín vorbi pa kako taj kako mulatšágo.</p>

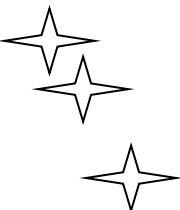

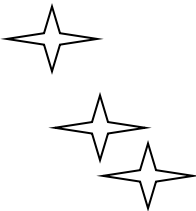

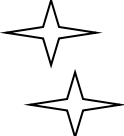

E **Đejsa** taj e mulatšágura

B1	<p>Haťárav, kana variko vorbij, sar te žal taj so si te avel gáta, te žan e Đejsa vaj o mulatšágo šukáres.</p> <p>Haťárav, save si e maj anglune vorbi, kana variko vorbij, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor vaj d'ilabel i d'ili pa kakala taj kakala Đejsa, pa kako taj kako mulatšágo vaj pa verrastáši.</p>	
	<p>Žanav te ginav taj te haťárav, sar mezij o mulatšágo.</p> <p>Haťárav, save si e maj anglune vorbi paj Đejsa, te si pár le skirime andej novini vaj po interneto.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav, sar ikras e Đejsa taj sar mulatinas ame e Rrom taj e nípara khejre.</p> <p>Žanav te phušav, soske mulatšágura žan áverte.</p> <p>Žanav te phenav, sar gejas kako taj kako mulatšágo amende khejre.</p>	
	<p>Žanav te phenav, sar mezijas variso, so pecisajlas mange varikaste pej Đejsa vaj pi pát'iv.</p> <p>Žanav te phenav, sar mezijas variso, so pecijaslas mange, kana e žejne mulatinas.</p> <p>Žanav te phenav pa kaki taj kaki pát'iv kadej, te avel a vorba vi tivo taj vi ágor.</p>	
	<p>Žanav te skirnav o lil, sar mezinas e Đejsa taj sar mezijas o mulatšágo amende khejre vaj karing me bešav.</p>	
	B2	<p>Haťárav, kana variko vorbij, sar ikrenas e Đejsa taj sar mulatinas e žejne majinti.</p>
<p>Žanav te ginav paj Đejsa.</p>		
<p>Žanav te vorbinav, sar simas varikaste pej Đejsa vaj po mulatšágo.</p> <p>Žanav te vorbinav, sar te aven taj sar te žan e Đejsa vaj sar te avel taj sar te žal o mulatšágo.</p>		
<p>Žanav te vorbinav jékh ávresa paj Đejsa, sar ikrenas pe majinti.</p> <p>Žanav te vorbinav jékh ávresa, mír-i mišto, ká o manuš ikrel e Đejsa taj mulatij.</p> <p>Žanav te phenav, sar-i i d'ili, ká si varisave vorbi vorta pa kako taj kako mulatšágo vaj pa verrastáši.</p> <p>Žanav te phenav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, kana si o mulatšágo vaj o verastáši.</p>		
<p>Žanav te skirnav paj báre Đejsa vaj pa báro mulatšágo.</p> <p>Žanav te skirnav paj akársave Đejsa taj paj akársave mulatšágura, ande so si ečformavi taj ande sos naj.</p>		

Andi škola

A1	<p>Haťárav, sar te vezetnav ma andi škola taj andi siťárimaski soba.</p> <p>Haťárav, sar bušon mindej fejluka fejlura andi siťárimaski soba.</p> <p>Haťárav, kana i siťárdi/o siťárdo phenel mange, so te kerav.</p>	
	<p>Žanav te ginav e textura po plagáto vaj andej keňvi.</p> <p>Žanav te ginav dúj trín vorbi, e tábli taj so siťuvou sako d'ejs andi škola khatar i luja ži paraštuj.</p> <p>Žanav te rakhav murro ánav po papiroši.</p> <p>Žanav te phenav, sar bušon rrománes e d'ejsa khatar i luja ži kurke taj vi e šon tela ek berš.</p>	
	<p>Žanav te phušav, šaj kerav kako taj kako, taj žanav te phušav, šaj žutij ma variko andaj siťárimaski soba.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar kadej, te phenav leske/lake palpále feri ouva, niči vaj dúj trín vorbi.</p> <p>Žanav te phušav paj fejlura, save si andi siťármaski soba.</p>	
	<p>Žanav te phenav, sar mezij i bút'i, savi kerav andi siťárimaski soba.</p>	
	<p>Žanav te skirnav pala varikas e vorbi vaj te skirnav le me korkouro/i.</p>	
	A2	<p>Haťárav, so mangel mandar i siťárdi/o siťárdo.</p> <p>Haťárav, kana variko vorbij paj škola.</p> <p>Haťárav dúj trín vorbi, pa sos siťuvas.</p>
<p>Žanav te ginav pa varisos, so siťuvas andi siťárimaski soba, te siťuvav kadala vorbi ánglal.</p>		
<p>Žanav te dav perdal, so phende mange te phenav a siťárdake/e siťárdeske.</p> <p>Žanav te vorbinav e ávre šavourenca, soski bút'i keras andi siťárimaski soba.</p> <p>Žanav te phenav pa bajo a siťárdake/e siťárdeske.</p>		
<p>Žanav te phenav, soski khereski bút'i kerdem.</p> <p>Žanav te vorbinav pa televizako programo vaj pa kino, savo dikhlem.</p> <p>Žanav te phenav, sar mezin e bút'a, save kerav khejre.</p>		
<p>Žanav te skirnav cigni slohoski bút'i pa murri škola, pa murri siťárimaski soba vaj paj bút'a, save kerav andi siťárimaski soba.</p> <p>Žanav te skirnav dúj trín vorbi, so siťuvas andi siťárimaski soba.</p>		

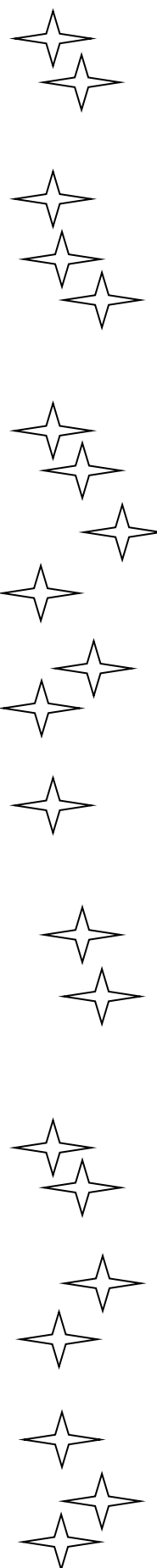
Andi škola

B1	<p>Haťárav, kana variko phenel, so musaj te kerav taj so musaj te ikrav, te sim andi siťárimaski soba vaj andi škola.</p> <p>Haťárav, kana variko áver vorbij anglaj ávera taj žutij les/la andi vorba o počítači.</p> <p>Haťárav, pa sos žal o kino, te si pa varisos, so pinžárav.</p>	
	<p>Žanav te ginav taj te haťárav e texti andi škola vaj žanav te ginav taj te haťárav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, te siťuvav e pháre vorbi, save si khate ánglal.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav e ávre šavourenca andaj siťárimaski soba, so keras andi siťárimaski soba.</p> <p>Žanav te vorbinav murra dasa taj murre dadesa, so keras andi škola.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba a siťárdake/e siťárdoske vaj murra dejake taj murre dadeske.</p>	
	<p>Žanav te phenav, sar te mezij i búťi vaj o projekto.</p> <p>Žanav te vorbinav jákh ávresa, so vorta siťuvav vaj so kerav.</p>	
	<p>Žanav te skirinao cigni slohoski búťi, o lil vaj o ímejlo, so kerav andi škola sako d'ejs taj žanav te phenav sa, sar mezin kadala mindejfejlíka búťa.</p> <p>Žanav te skirinao o lil vaj o ímejlo paj žejne, save pinžárav.</p>	
	B2	<p>Haťárav, kana variko vorbij paj škola.</p> <p>Haťárav, pa sos žal o kino vaj pa sos vorbin ando rádijouvo, te si paj škola.</p>
<p>Žanav te ginav texto vaj reportáža paj škola.</p> <p>Žanav te ginav texto paj ternimátura, mejk phírkeren andi škola.</p>		
<p>Žanav te vorbinav, sar trajinous taj so kerous, mejk phírkerous andi škola taj so pecisajlas mange.</p> <p>Žanav te phenav murri vorba, te vorbij pe andi škola pa varisos.</p>		
<p>Žanav te vorbinav paj búťa, save haťárav andi škola.</p> <p>Žanav te vorbinav jákh ávresa, so pecisajlas andi škola vaj paj búťi.</p>		
<p>Žanav te skirinao paj búťi andi siťárimaski soba vaj andi škola.</p> <p>Žanav te skirinao i slohoski búťi pa kodo, so tecij mange te kerav.</p>		

Pej droma

A1	<p>Haťárav, kana variko vorbij, sosa o manuš žal te utazij. Haťárav, save si e maj anglune vorbi, te vorbij variko, sar si pej droma.</p>
	<p>Žanav te lav sáma, sar bušon, sosa utazij o manuš, te si kado po plagáto vaj andi keňva.</p>
	<p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi sar avilem ad'ejs andi škola. Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi, sar murro nípo utazij.</p>
	<p>Žanav te phenav, sar akársar utazij pe. Žanav te phenav te kamas te žas mindehun, sosa žasa (i mašina, o ripelejvo taj kadej varisar). Žanav te phenav, sar e akársave žejne utazin, te dikhav kado pej fenkípura.</p>
	<p>Žanav te skirnav e vorbi, sar-i e žejne pej droma. Žanav te skirnav e vorbi, sar majinti e žejne utazinas.</p>
A2	<p>Haťárav, kana variko vorbij, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, te vorbij, sar-i o manuš pej droma.</p>
	<p>Žanav te ginav, save si e maj anglune vorbi, sar-i o manuš pej droma, te si kadala dúj trín vorbi skirime variká, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor. Žanav te ginav, save si e maj anglune vorbi, sar žan-tar e žejne te bešen áverte, te si kadala dúj trín vorbi skirime variká, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor. Žanav te ginav e maj anglune vorbi paj žejne, save musaj te utazin, te kamen te žan andi bút'i, te si kadala vorbi skirime variká, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor.</p>
	<p>Žanav te phenav, sar kamav, kana utazinav. Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so pecisajlas mange, kana simas pej droma. Žanav te phušav e ávrendar, ká sas taj so pecisajlas lenge, kana sas pej droma.</p>
	<p>Žanav te phenav sako ed'eššo vorba, sar phírav andi škola sako d'ejs. Žanav te phenav sako ed'eššo vorba sosa e Rrom tráden akánik taj sosa trádkerenas majinti. Žanav te vorbinav, ká kamous jekhvar te žav.</p>

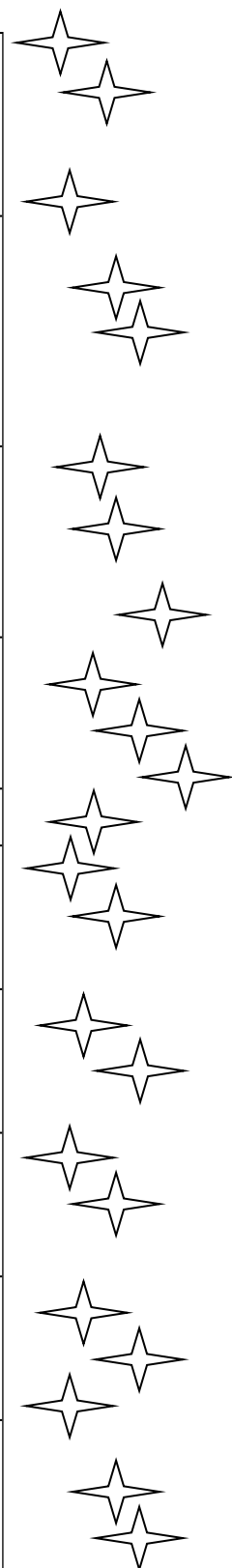

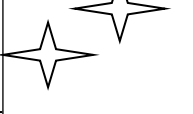

	Žanav te skirinav o pohledo khoutar, ká simas.
--	--

Pej droma

B1	<p>Hat'árav, save si e maj anglune vorbi, kana variko vorbij, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, sar-i variko pej droma.</p> <p>Hat'árav, save si e maj anglune vorbi ando kino, te si, sar-i o manuš pej droma.</p>
	<p>Žanav te ginav pa drom taj te lav ando vast i kárt'a vaj o schéma.</p> <p>Žanav te rodav mange andej vorbi taj te lav mange perdal sa, sar e žejne utazin.</p> <p>Žanav te rodav mange andej vorbi taj te lav mange perdal sa, te hat'árav o texto paj Rrom, sar trádkeren e vurdonenca.</p>
	<p>Žanav te phenav, so tecij mange taj so či tecij mange, te sim pej droma.</p> <p>Žanav te vorbinav, sar utazij pe akánik taj sar utazijas pe majinti.</p> <p>Žanav te rodav ávri paj ávera žejne, sar utazinas.</p>
	<p>Žanav te vorbinav dúj trín vorbi, sar-i o manuš pej droma.</p> <p>Žanav te vorbinav dúj trín vorbi, ká simas.</p> <p>Žanav te vorbinav dúj trín vorbi, sar e Rrom trádkerenas majinti.</p>
	<p>Žanav te skirinav o lil, sar-i o manuš pej droma.</p>
	B2
<p>Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, sar-i variko pej droma.</p> <p>Žanav te ginav texto, sar utazinas e žejne majinti.</p>	
<p>Žanav te vorbinav pa projekto, te avla, sar si variko pej droma.</p> <p>Žanav te phušav pa plagáto vaj pa projekto, te žal i vorba, sar-i variko pej droma.</p>	
<p>Žanav te vorbinav jékh ávresa, ká simas taj so sa pecisajlas mange.</p> <p>Žanav te vorbinav jékh ávresa, sar e Rrom trádkerenas e vurdonenca.</p>	
<p>Žanav te skirinav, sar variko utazij pa tájo, karing variko bešel.</p> <p>Žanav te skirinav o lil pa sa, sar si variko pej droma.</p> <p>Žanav te skirinav, sar e Rrom majinti trádkerenas e vurdonenca taj žanav te skirinav pa lenge sokáša ande kado.</p>	

O techan taj e kirpi

A1	<p>Haťárav, sar bušon kakala taj vi kakala kirpi. Haťárav, sar bušon e techana, save chav. Haťárav, kana i siťárdi/o siťárdo vorbij pa techan vaj paj kirpi.</p>	
	<p>Žanav te ginav, sar bušon mindejfejlíka techana. Žanav te ginav, sar bušon e akársave kirpi.</p>	
	<p>Žanav te mangav mange o techan taj o pijimo. Žanav te phušav pa kaki taj kaki kirpa taj žanav te phušav, ket'ti kouštálíj. Žanav te phenav, sosko techan kamav taj sosko či kamav. Žanav te phenav, soski farba kamav maj but te avel a kirpa.</p>	
	<p>Žanav te skirínav po papiroši sako jékh techan. Žanav te skirínav po papiroši, sar bušon e kirpi, te kamav te žav katka taj vi kutka.</p>	
	<p>Haťárav, kana varíko phenel, soske kirpi te las pér ame, te žas po víleto vaj te khelas sporto. Haťárav, kana varíko vorbij paj mindejfejlíka techana.</p>	
A2	<p>Žanav te ginav e techana andi bolta vaj po pijarco. Žanav te ginav e kirpi andi bolta vaj po pijarco. Žanav te ginav taj te haťárav pa techan vaj paj kirpi, te vorbij pe pár le variká, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor.</p>	
	<p>Žanav te phušav e žejnendar pa techan vaj pa pijimo, sosko kamen. Žanav te vorbinav, soske kirpi kamav maj feder. Žanav te vorbinav, soske kirpi las pér ame, te kamas te žas katka taj katka .</p>	
	<p>Žanav te phenav, sar mezij murro maj lášo techan, savo kamav te chav. Žanav te phenav, sar mezij kako taj kako techan, savo si ame pej báre Đejsa vaj sar mezij o mulatšágo amende khejre. Žanav te phenav sako ed'eššo vorba, so lav pér ma vaj e ávera žejne, te žav me vaj voun katka taj katka.</p>	
	<p>Žanav te skirínav dúj trín vorbi, sar mezijas kako taj kako techan, savo chálem varikaste. Žanav te skirínav dúj trín vorbi, sar mezij murri maj láši kirpa, savi phiravav vaj savi lav pér ma te žav katka taj katka.</p>	
	<p></p>	

O návrho pa EŠP

O techan taj e kirpi

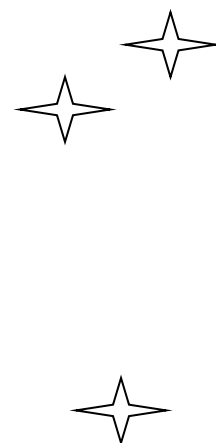
B1	<p>Hat'árav, kana e žejne vorbin pa kakala taj kakala techana. Hat'árav, kana e žejne vorbin paj kirpi. Hat'árav, kana variko vorbij, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor paj pát'iv.</p>
	<p>Žanav te ginav, sar te chas, te avas sasteveste taj sosko techan trobuj azír te chas. Žanav te ginav paj kirpi vaj sar sako manuš phiravel pe pala pesko taj žanav te ginav paj mouda. Hat'árav, kana variko vorbij, sar uravel pe kako taj kako manuš.</p>
	<p>Žanav te phenav inke jekhvar palaj sit'árdi/pala sit'árdo, so te kerav, te vorbij pa urajimo. Žanav te dav perdal sa e vorbi pa techan. Žanav te vorbinav paj kirpi, save trobun ame, te las pér ame, te žas katka taj katka.</p>
	<p>Žanav te phenav sako jékh vorba, sar kiravel pe kako taj kako techan. Žanav te phenav murre paj tásonge, soske kirpi musaj te len pér pe, te žan katka taj katka. Žanav te phenav, mír kamel kadej murro nípo te uravel pe ande kakala taj kakala kirpi.</p>
	<p>Žanav te skirinav nad'on mišto, sar mezij o techan taj e kirpi. Žanav te skirinav, sosko techan me kamav taj sosko či kamav.</p>
	B2
<p>Žanav te ginav paj kirpi. Žanav te ginav e textura vaj e letákura pa techan taj paj mouda.</p>	
<p>Žanav te vorbinav jékh ávresa pa techan vaj so kamous te kiravav.</p>	
<p>Žanav te vorbinav jékh ávresa, mír kamel kadej murro nípo te uravel pe. Žanav te vorbinav jékh ávresa, so chas, te si ame o mulatšágo.</p>	
<p>Žanav te skirinav, sosko techan trobuj te avel pi mesáli, te si kako taj kako d'ejs taj save kirpi musaj te las pér ame, te žas katka taj katka.</p>	

O **čas**, o tavasi, o milaj, o ejso, o jivend taj sar-i
ad'ejs

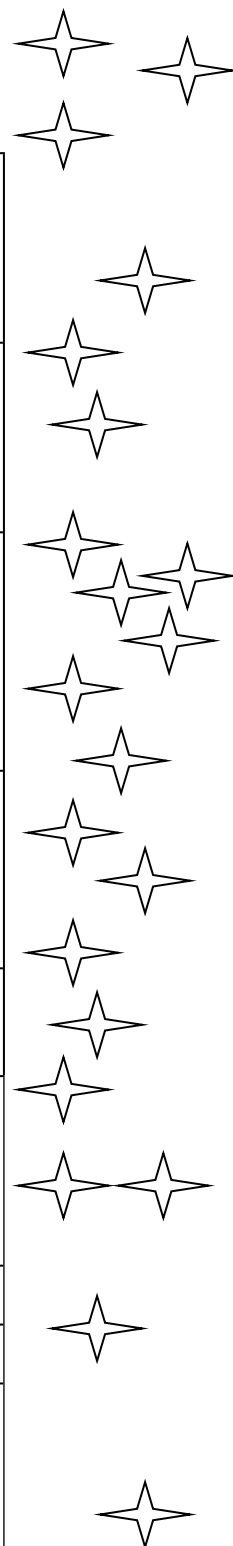
A1	<p>Hat'arav, sar šaj mindejfejluka phenel pe, sar-i ad'ejs. Hat'arav, sar phenen pe rromanes e šon taj sar phenel pe rromanes o tavasi, o ejso, o milaj taj o jivend. Hat'arav, kana variko phenel, ket'ti časura-j.</p>	
	<p>Žanav te lav sama, sosko d'ejs si, te si kado avri makhlo po fenkipo vaj te si kado skirime tejle varika ando texto.</p>	
	<p>Žanav te lav sama, te si e vorbi pa tavasi, pa milaj, pa ejso, pa jivend vaj kako taj kako šon. Žanav te ginav opre, ket'ti časura-j vaj žanav te phenav, ket'ti časura-j, te si kado tejle skirime varika, ka si a vorba vi tivo taj vi agor.</p>	
	<p>Žanav te phenav palpale vorba, ko phušel mandar pa tat'imo, pa šudrimo, pa kham, pa šon vaj pa tavasi, pa milaj, pa ejso vaj pa jivend. Žanav te phenav, savo d'ejs kamav vaj či kamav vaj savo šon kamav vaj či kamav. Žanav te phenav, sosko d'ejs-i, te si o tavasi, o milaj, o ejso vaj o jivend.</p>	
	<p>Žanav te phenav, sar-i avral. Žanav te phenav, te si o tavasi, o milaj, o ejso, o jivend vaj savo vorta šon-i. Žanav te phenav, ket'ti časura-j.</p>	
	<p>Žanav te skirinov rromanes, sar bušon e šon o tavasi, o milaj, o ejso, o jivend taj ket'ti časura-j. Žanav te skirinov, sar mindejfejluka šaj phenel pe, sar-i ad'ejs.</p>	
A2	<p>Hat'arav, save si e maj anglune vorbi pa kodo, sar-i ad'ejs, taj pa tavasi, pa milaj, pa ejso, taj pa jivend, save las perdal andi sit'arimaski soba. Hat'arav, te vorbij pe varika, ka si a vorba vi tivo taj vi agor, pa tavasi, pa milaj, pa ejso, pa jivend vaj, sar-i ad'ejs.</p>	
	<p>Hat'arav te si avri makhlo po fenkipo vaj te si tejle skirime andi keŋva sar-i ad'ejs. Žanav te rakhav e vorbi pa kodo, sar-i ad'ejs taj pa tavasi, pa milaj, pa ejso, pa jivend, te si tejle skirime kadala vorbi varika ando texto. Žanav te ginav, so keras, te si kako taj kako šon taj te si pa kado tejle skirime varika, ka si a vorba vi tivo taj vi agor.</p>	

A2	<p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi, sar-i ad'ejs taj pa tavasi, pa milaj, pa ejso, pa jivend.</p> <p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, paj báre Đejsa, save si tela'k berš.</p> <p>Žanav te phušav dúj trín vorbi, sar-i ad'ejs, vaj paj Đejsa ande kako taj kako šon.</p>
	<p>Žanav te phenav, sar mezij ávri o d'ejs.</p> <p>Žanav te phenav sako jékh vorba, so pecisajlas tela dúj šon, kana nás i škola.</p> <p>Žanav te phenav, savo šon kamav maj but.</p>
	<p>Žanav te skirina vorbi pa kuko taj vi pa kako šon.</p> <p>Žanav te skirina vorbi, sar-i ad'ejs taj sar avla áver dáta.</p> <p>Žanav te skirina vorbi, sosko d'ejs kamav maj feder vaj savo šon kamav maj feder.</p>

O **čas**, o tavasi, o milaj, o ejso, o jivend taj sar-i
ad'ejs

B1	<p>Hat'arav, save si e maj anglune vorbi, te phenel variko, sosko d'ejs trobuj te avel.</p> <p>Hat'arav, kana variko vorbij paj šon vaj pa tavasi, pa milaj, pa ejso, pa jivend.</p>
	<p>Žanav te ginav taj te hat'arav, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, pa kodo, sar-i ad'ejs.</p> <p>Hat'arav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, te si i maj angluni vorba pa kodo, sar-i ad'ejs.</p>
	<p>Žanav te phušav taj te phenav papále vorba, ko phušel mandar, sar-i ad'ejs.</p> <p>Žanav te vorbinav, so kerav khejre, te si lášo vaj čorro d'ejs.</p> <p>Žanav te vorbinav jákh ávresa, so bízanav ma te kerav e dúj šon, te či avla i škola.</p>
	<p>Žanav te vorbinav pa variso, so pecisajlas.</p> <p>Žanav te phenav sako ed'eššo vorba, so sa kerav, te naj má so te kerav taj sa kísno-j mange.</p> <p>Žanav te phenav, sar mezij o d'ejs, te vorbinav pa variso.</p>
	<p>Žanav te skirinao dúj trín vorbi ando lil, sar mezij o d'ejs.</p> <p>Žanav te skirinao, so keren e žejne akárkana tela'k berš.</p>
	<p>Hat'arav, kana variko vorbij vaj te variko áver vorbij anglaj ávera, taj žutij les/la andi vorba o počítači, sar-i ad'ejs vaj pa tavasi, pa milaj, pa ejso, pa jivend.</p> <p>Hat'arav, kana variko vorbij andi televiza, sar-i ad'ejs.</p>
	<p>Žanav te ginav paj bajura, te si kako taj kako d'ejs ávral.</p> <p>Žanav te vorbinav paj bajura, te si kako taj koko d'ejs.</p> <p>Žanav te vorbinav jákh ávresa, so kerdem, kana sas ket'ti taj ket'ti časura vaj kako taj kako šon.</p> <p>Žanav te vorbinav jákh ávresa, so kerdem e dúj šon, kana nás i škola, vaj paj Đejsa vaj pa variso, so pecisajlas.</p> <p>Žanav te skirinao o lil pa sa, so pecisajlas, kana sas o čorro d'ejs.</p>

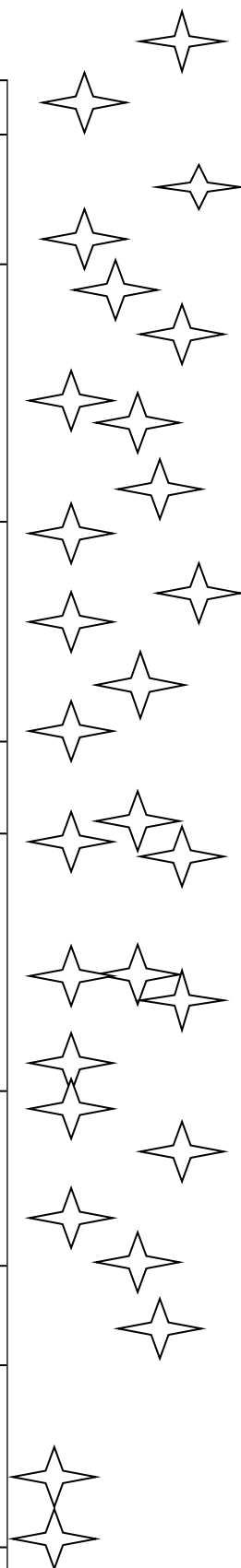

A1	<p>Žanav te lav sáma taj te hat'árav, save vorbi si paj valádatura taj save paj lulud'a.</p>	
	<p>Žanav te ginav, save vorbi si paj valádatura taj save si paj lulud'a, te dikhav le po fenkípo vaj andi keňva.</p>	
	<p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi paj valádatura.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi paj lulud'a.</p>	
	<p>Žanav te phenav, sar bušon e valádatura, save dikhlem.</p> <p>Žanav te phenav, sar bušon e valádatura, save dikhav andi keňva, ká si feri e fenkípura.</p> <p>Žanav te phenav, sar bušon e valádatura, savenca e Rrom majinti rodenas.</p>	
	<p>Žanav te skirina, sar bušon e valádatura, save pinžárav.</p> <p>Žanav te skirina, sar bušon e valádatura, pa save skirij pe variká, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor.</p>	
A2	<p>Hat'árav, kana variko vorbij, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, te vorbij paj valádatura vaj paj lulud'a.</p> <p>Hat'árav, kana variko vorbij pa pesko valádato, saves ikrel peste khejre.</p>	
	<p>Žanav te ginav dúj trín vorbi, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, paj valádatura.</p> <p>Žanav te ginav paj valádatura andi paramiča.</p>	
	<p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, paj valádatura, save má dikhlem.</p> <p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, save valádaton ikras khejre.</p> <p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, save valádaton ikrenas majinti e Rrom khejre.</p>	
	<p>Žanav te vorbinav, sar te teréjdinas paj valádatura.</p> <p>Žanav te vorbinav paj valádatura, so trajin andej vejša taj andej mál ká bešen.</p> <p>Žanav te vorbinav, sar kerenas i bút'i e valádatonca e Rrom.</p>	
	<p>Žanav te skirina, dúj trín vorbi, sar te ikras e valádaton, pa save teréjdinas khejre.</p> <p>Žanav te skirina, dúj trín vorbi paj valádatura, save trajin pi farma.</p> <p>Žanav te skirina, dúj trín vorbi, save valádaton ikrenas e Rrom.</p>	

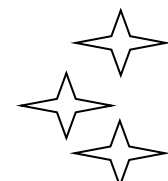
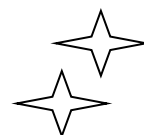
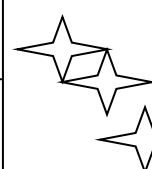
E vejša taj e mál taj e valádatura

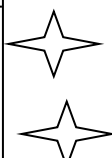

B1	Hat'árav pa sos žal o kino, te si e maj anglune vorbi paj valádatura.
	Hat'árav , save si e maj anglune vorbi, kana variko vorbij, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, paj žejne, so rodenas louve kodolesa, ká ikrenas taj teréjdinas paj valádatura.
	Žanav te phušav taj te phenav palpále vorbo, ko phušel mandar, te kamav te kerav o projekto paj valádatura. Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, sar bušolas i bút'i , savi sas e Rromen, te sas le e valádatura. Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, sar pat'al variko, te vorbinav me vaj variko áver paj valádatura.
	Žanav te vorbinav paj vejša taj paj mál. Žanav te vorbinav, mír-i mišto, ká ikren taj teréjdin e Rrom paj valádatura. Žanav te phenav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, paj valádatura.
	Žanav te skirnav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, paj valádatura.
B2	Hat'árav , kana variko vorbij, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, paj vejša taj paj mál. Hat'árav , kana variko vorbij, mír-i mišto, te ikras nad'on but e vejša taj e mál. Hat'árav , kana variko vorbij paj rrománe sokáša taj sar rodenas louve, te sas le valádatura taj te či bešenas andej khera.
	Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, paj vejša taj paj mál taj kadi vorba si nad'on zuráli. Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, sar variko pat'al te skirij paj valádatura.
	Žanav te phušav paj Rrom taj sar-i joubá e valádaturenca. Žanav te vorbinav, mír-i mišto, te ikras e vejša taj e mál.
	Žanav te vorbinav jékh ávresa paj vejša taj paj mál. Žanav te vorbinav jékh ávresa paj valádatura andi rrománi histórija. Žanav te phenav, sar mezinás varisave Rromenge bút'a , te sas le valádatura.
	Žanav te skirnav paj vejša taj paj mál, save si amende ande amáro them.

E koňičkura taj e umeňa

A1	<p>Žanav te lav sáma, save si e vorbi paj koňičkura taj save si paj bút'a. Žanav te lav sáma, save si e vorbi paj rrománi hudba, paj d'íja taj pa khelimo.</p>
	<p>Žanav te ginav taj te lav sáma, save si vorbi paj sporto taj paj koňičkura. Žanav te lav sáma, save si e vorbi paj hudba, pa drama, te variko d'ilabel, khelel, pa umeňe taj pa představeňi, te si kadala vorbi variká tejle skirime po fenkípo vaj po plagáto.</p>
	<p>Žanav te phenav, soske sportura vaj koňičkura kamav taj save či kamav. Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi paj bút'a, save kerav khejre te naj ame má, so te kerav taj má sa kísno-j.</p>
	<p>Žanav te phenav, sar bušon e akársave bút'a, save kerav andi škola taj palaj škola.</p>
	<p>Žanav te skirinov e vorbi paj akársave sportura taj paj koňičkura. Žanav te skirinov e vorbi paj hudba, kana variko d'ilabel, khelel vaj pa variso kecavo áver. Žanav te skirinov, sar bušon e sportura taj e koňičkura, save kerav.</p>
	A2
<p>Žanav te ginav cigno texto, sar khelenas pe e šavoura majinti. Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, pa rrománo šavouro, so leski dej taj o dad khelenas e ávrenge o představeňi.</p>	

A2	<p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi, ko něřindas ando khelimo taj pa sos sas o představeňi.</p> <p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi pa kino, savo dikhem.</p> <p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi, so kamav te kerav, kana naj so te kerav taj sa má kísno-j mange.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, so kerel murro nípo, te naj le má so te keren taj má sa kísno-j lenge.</p> <p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi, soske bút'a kerenas pe majinti taj save keren pe ži ad'ejs.</p> <p>Žanav te phušav taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi, sar khelenas pe e rrománe šavoura majinti taj sar khelen pe ži ad'ejs.</p>	
	<p>Žanav te phenav sako ed'eššo vorba, sar mezij murro maj lášo koňičko, so kamav te kerav vaj sar mezij murro maj lášo sporto, savo kamav te khelav.</p> <p>Žanav te phenav sako ed'eššo vorba, soske bút'a kerav, te naj má so te kerav taj má sa kísno-j mange, taj save sit'ilem khejre.</p>	
	<p>Žanav te skirinao o pohledo pa kodo ko, kasa kheldas vaj pa představeňi.</p> <p>Žanav te skirinao dúj trín vorbi, so kamav te kerav, te naj ma škola.</p> <p>Žanav te skirinao dúj trín vorbi, sosko koňičko kamav te kerav khejre maj feder.</p>	
		

E koňičkura taj e umeňa

B1	<p>Haťárav, save si e maj anglune vorbi, kana variko vorbij paj sportura vaj pa umeňe vaj haťárav, save si e maj anglune vorbi ando kino paj sportura vaj pa umeňe.</p> <p>Haťárav, save si e maj anglune vorbi, kana variko vorbij paj rrománe šavoura, sar majinti siťonas te khelen pe e sportura vaj te khelen e představeňi.</p>
	<p>Žanav te ginav, so pecijaslas ando sporto taj andi kultúra.</p> <p>Žanav te ginav, sar trajijas kaki taj kaki Rromňi/kako taj kako Rrom, savi sas /savo sas ánde pinžardi/o vaj pa umelco/paj umelkiňa.</p>
	<p>Žanav te vorbinav pa murre bút'a, save kamav te kerav vaj paj koňičkura.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, pa murre bút'a, save kamav te kerav vaj paj koňičkura.</p>
	<p>Žanav te vorbinav, sar te keras variso andi škola vaj sar te khelas anglaj ávera o představeňi.</p> <p>Žanav te vorbinav pa murre koňičkura vaj pa murre bút'a, save kerav te naj ma škola.</p>
	<p>Žanav te skirinao lil pa murre koňičkura.</p> <p>Žanav te skirinao sako ed'eššo vorba, so pecisajlas ando sporto vaj andi kultúra taj kodo dikhlem.</p>
B2	<p>Haťárav, kana variko vorbij pa kako taj kako sporto vaj pa kaki taj kaki bút'i andi kultúra.</p> <p>Haťárav, kana varbij variko, ko khelel taj teréjdi ferij pa sporto vaj kana vorbij o umelco/i umelkiňa.</p> <p>Haťárav, kana variko vorbij, sar trajijas kako taj kako žejno, savo sas ánde pinžardo.</p>
	<p>Žanav te ginav pa kako taj kako žejno, ko si ánde pinžardo ká kerel peski bút'i ando sporto vaj andi kultúra.</p> <p>Žanav te ginav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, so sas taj si nejvo ando sporto vaj andi kultúra.</p>
	<p>Žanav te vorbinav pa akársave bút'a ando sporto, andi hudba, ando drama.</p> <p>Žanav te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, paj Rrom, so keren o sporto taj sar khelen anglaj ávera.</p>

<p>Žanav te vorbinav, soske búťa tecin mange.</p> <p>Žanav te phenav sako ed'eššo vorba, sar e rrománe šavoura sit'on sako d'ejs, sar te khelen o sporto taj sar te khelen anglaj ávera o představeňi.</p> <p>Žanav te vorbinav paj Romňi/pa Rrom, savi sas/savo sas ánde pinžárdi/o ando sporto vaj andi kultúra.</p>
<p>Žanav te skirinau pa sporto vaj so kamav te kerav maj feder, kana má naj ma so te kerav taj má sa kíso-j mange.</p> <p>Žanav te skirinau, soske búťa keren feri e Rrom andi kultúra vaj ando sporto.</p> <p>Žanav te skirinau paj Romňi/pa Rrom, savi sas/savo sas ánde pinžárdi/o, ká khelelas o sporto, sas artista/artiskiňa vaj khelelas ando představeňi.</p>

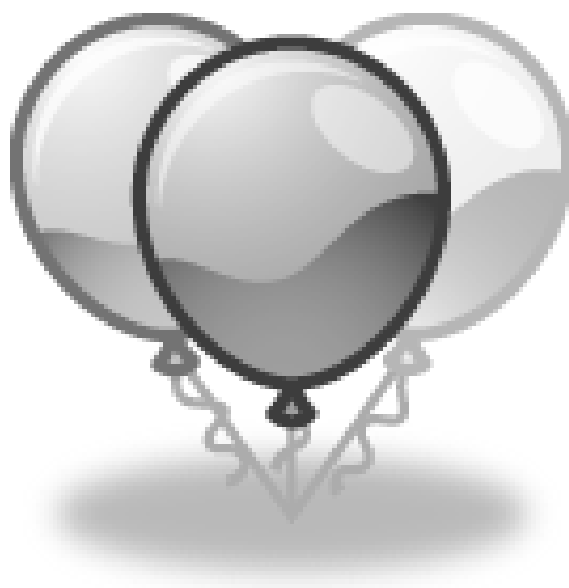

Šaj garavav, **ket'ti** kamav, mindejfejlíka fejlura ande kadala "Sa murre **bú'ta** taj e lila", save žutina ma ando **sit'árimo**, te žanav te vorbinav rrománes.

Šaj garaves kako:

- ✦ Murre nejve vorbi
- ✦ Pa sos šaj skirina, ká avla a vorba vi tivo taj vi ágor
- ✦ So bízina, ma tejle te skirina
- ✦ Murre **bú'ta**, save kerav andi **sit'árimaski** soba
- ✦ O pohledo andaj aver them
- ✦ Variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, taj kadi vorba tecij mange
- ✦ I vorba, kana variko **gičij**
- ✦ I poezija vaj o **řikadlo**
- ✦ O lil, ká si tejle skirime, sar žalas mange o **sit'árimo** tela ek berš andi škola
- ✦ O ímejlo

So si sa ande murre **bút'a** taj e lila

1 .....

2 .....

3 .....

4 .....

5 .....

6 .....

7 .....

8 .....

Andaj "Sa murre **bút'a** taj e lila" kamav maj but kako:

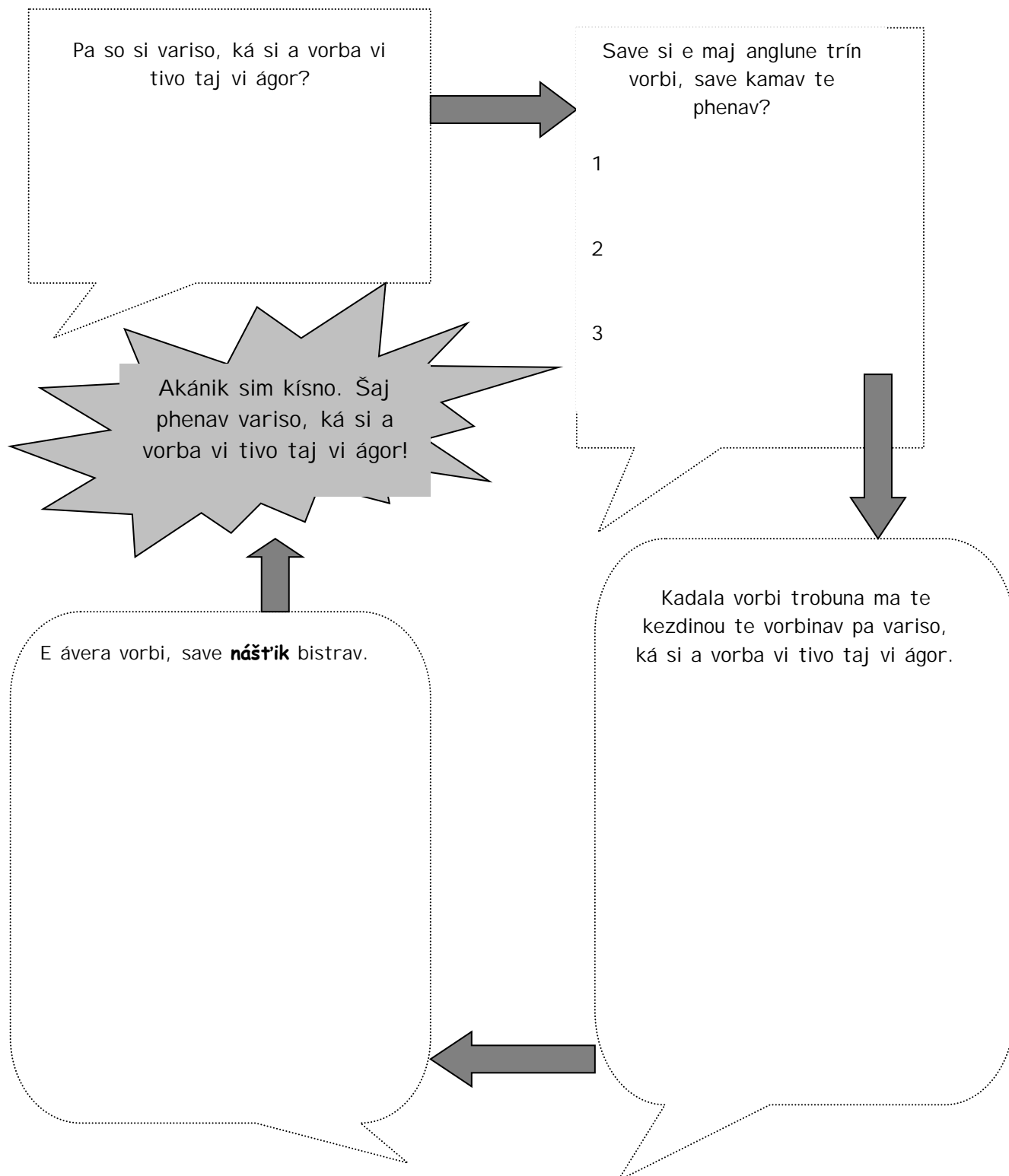
Khate-j e nejve vorbi, save **si'ilem**, kana **si'uvous**:

Skirin tejle **te** nejve vorbi andi **kárta** taj akastin le po falo.

Vorbinav variso, ká si a vorba vi tivo taj vi ágor, vaj vorbinav jékh ávresa

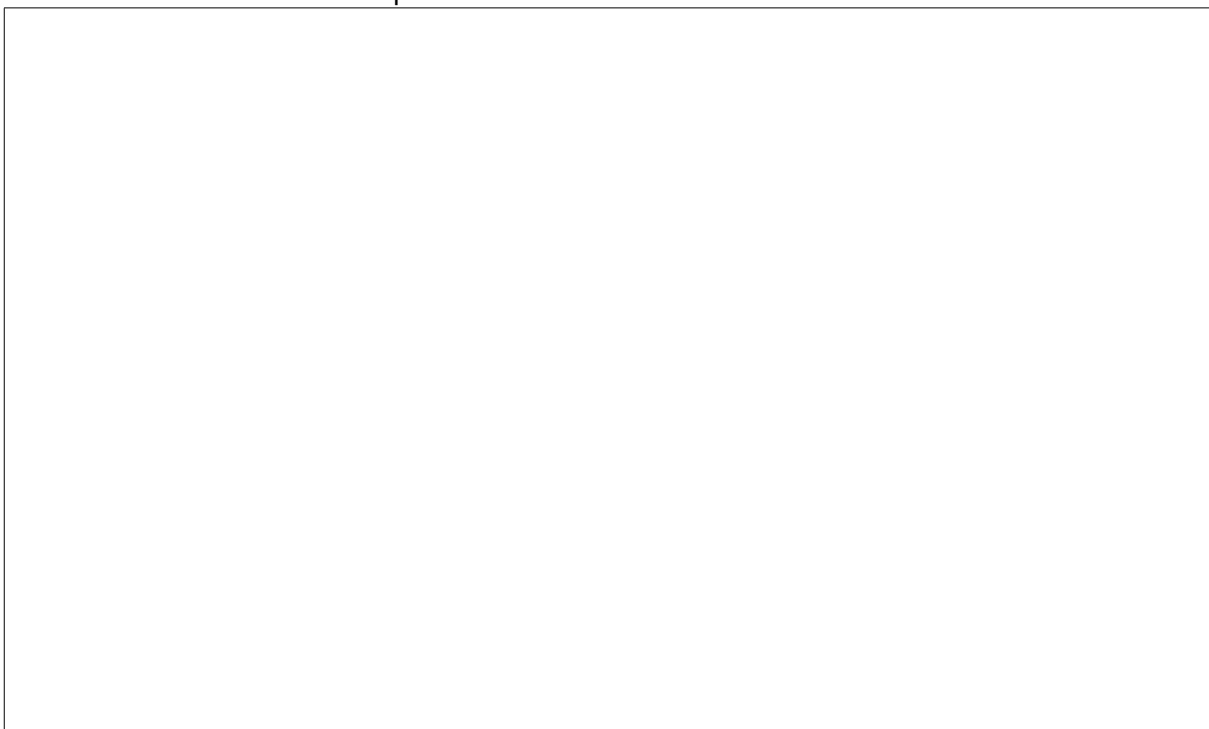
Mejk kezdisa te vorbis pa variso, ká si a vorba vi tivo taj i ágor, vaj te vorbisa jékh ávresa, si te gindos tu, sar keresa **ti búti**, te aves bistoššo, **hot'** žanes sa e vorbi.

Akánik žanav te vorbinav pa

.....

Khate makh ávri o fenkípo

Murre nejve vorbi

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
H A T Á R A V	Šunav	Haťárav e vorbi, te pinžárav le nađon mišto, te si pár ma, pa murro nípo taj pa sa, so si karing ma, te vorbin e žejne loukes taj kadej te haťárav le.	Haťárav e vorbi, te si pa kodo, so írdekeliy ma (šaj variko vorbij pár ma, pa murro nípo, sar variko vašáljij, sar variko si variká, sar variko vorbij paj búti) Žanav te lav sáma, pa so si variso, so variko phenel, te phenel i vorba kadej te haťárav les/la.	Haťárav, save si e maj anglune vorbi, te variko mišto vorbij pa kodo, so si andi búti, andi škola, so kerel, kana má naj les/la, so te kerel taj sa kíso-j leske/lake taj kadej varisar. Haťárav pa sos vorbin ando rádijouvo vaj andi televiza, te si pa kodo, so sako dejs pecisajvel variká vaj te si pa kodo, so tecij mange, te kerav te vorbij variko loukes taj kadej te haťárav les/la.	Haťárav, kana variko vorbij butájij anglaj ávera, taj žanav te lav sáma, pa sos vorbin e žejne, kana phenen jékh ávreske, so gindon pe pa kako taj kako, te pinžárav nađon mišto i vorba, pa sos vorbin kadala žejne. Haťárav majnem sa, so žal andi televiza, te vorbin khote pa kodo, pa sos vorbin e žejne pi vulica. Haťárav, pa sos žan majnem sa e kinura te vorbin khote šukáres, sar pasolij pe.	Haťárav nađon šukáres, kana variko vorbij butájij anglaj ávera, vi te či vorbij kadej, sar pasolij pe taj vorbij kadej te na lel les/la khonik sáma, so kamel te phenel. Haťárav sako vorba, so si andi televiza taj pa sos žan e kinura.	Haťárav nađon šukáres sako vorba, te vorbij variko pa akárso vaj vi te vorbij variko andi televiza vaj ando rádijouvo. Haťárav vi, kana vorbij variko, ko vorbij kadej, sar siťárdas les/la taj vorbijas pér leste/late decighártur leski/laki dej. Haťárav les/la, te si ma kuťin časo te lav opre, sar vorbij vi atunči, te vorbij friššibe taj te phenel varisave vorbi áversar, sar či sim sikhlo/i.
	Ginav	Haťárav te ginav, sar variko bušol, te pinžárav les/la nađon mišto taj haťárav e vorbi, te si skirime variká dúj trín vorbi, save pinžárav nađon mišto, te si variká pej tábli vaj pej plagátura vaj andej katalogura.	Žanav te ginav dúj trín vorbi ando texto. Žanav te rodav mange ávri kaki taj kaki vorba variká andej inzerátura, letákura, lila, ká si skirime, sosko techan šaj manges tuke taj andej lila, ká si skirime, kana žala kako taj kako vonato. Haťárav dúj trín vorbi, pa so si o lil, savo variko bišavel feri mange.	Haťárav te ginav e textura, ká si sa e vorbi, save dolmut lem perdal, kana vorbinav e ávrenca pi vulica vaj save si pa murri búti. Haťárav, sar mezijas variso, so pecisajlas, taj sar-i varikaske, vaj so kamloun variko te avel les, te si pa kado skirime andej lila, save variko bišavel varikaske.	Haťárav te ginav, pa sos si e článkura taj e ávera vorbi, ká skirij pe paj bajura, save si adějs andi luma taj ká kodola, so skirin pa kado, phenen, so gindon pe pa kado. Haťárav e vorbi te ginav i adejsutni próza.	Žanav nađon šukáres te ginav, pa so si e faktografickiva textura taj e textura andaj beletrija taj žanav te lav sáma, sar sako texto si skirime áversar taj sar tecij mange kado. Žanav te ginav e textura, save skirin e godávera manuša, taj vi kecavo, ko skirij, sar te kerav varisosa vi atunči, te si pa áver obori, pa savo či žanav khanti.	Žanav nađon šukáres te ginav e akársave keňvi, e lila, e novini vi kecave, save si nađon pháre (šaj aven kadala: i keňva, ká si skirime, sar so te kerav, te kamas te kerav varisosa, e článkura, save skirin e godávera manuša, e keňvi – i šukár literátura.
V O R B I N A V	Vorbinav jékh ávresa	Žanav te vorbinav jékh ávresa, te phenel mange inke jekhvar, so phendas mange, loukes vaj te phenel i vorba áversar taj te žutij ma, so kamav te phenav leske/lake. Žanav te phušav dúj trín vorbi taj te phenav palpále vorba, ko phušel mandar, dúj trín vorbi, te si pa kodo, so trobuj ma, te šaj trajnav vaj te si pa variso, so pinžárav nađon mišto.	Žanav te vorbinav jékh ávresa dúj trín vorbi pa variso, so pinžárav nađon mišto, vaj paj búta. Žanav te vorbinav jékh ávresa dúj trín vorbi, te sim variká, no či žanav inke te vorbinav kadej te žanav te ikrav i vorba maj dúr.	Žanav te vorbinav jékh ávresa te vorbinav taj sim khote, ká vorbij pe kadala šibasa. Žanav te haminav ma andi vorba, kana variko vorbij pa varisos, so pinžárav nađon mišto taj pa sos teréjdinav, te žanav maj but vaj si pa kodo, so pecisajvel e žejneske sako dejs (šaj vorbij pa murro nípo, paj koňičkura, paj búti, sar si variko pej droma taj so vorta akánik variká pecisajlas).	Žanav šukáres te vorbinav pa akárso jékh ávrenca, so vorbin kadej, sar sas siťárde taj sar vorbinde pér le decighártur lenge deja. Žanav te haminav ma andej vorbi, te vorbij pe pa variso, so pinžárav nađon mišto, žanav te phenav murri vorba taj te phenav vi, mir kadej gindoj ma.	Žanav nađon šukáres te vorbinav jékh ávrenca. Akárák sim, žanav te vorbinav friššibe taj mišto. Žanav mindár te phenav, so gindoj ma pa kako taj kako taj mišto te vorbinav pala varikas, ko sas anglá ma.	Žanav te haminav ma andi vorba, kana e žejne khetáne pa akárso vorbin. Žanav nađon mišto, sar pasolij pe, te vorbinav e akársave žejnena, žanav te lav perdal e godávera vorbi andaj gramatika. Žanav te vorbinav, sar te avilemas čáčo Rrom/čáci Rromfi. Te či žanav te phenav variso, žanav te phenav i vorba áversar kadej te na lel kado khonik sáma.
	Vorbinav	Žanav te phenav, sar mezij o tájo, ká bešav taj sar mezin e žejne, save pinžárav.	Žanav te lav perdal e vorbi te šaj phenav, sar mezij murro nípo taj e ávera žejne, sar trajij pe, sar-i variko ávri siťárdo, taj paj búti, savi kerav vaj kerous.	Žanav te lav perdal e vorbi te šaj phenav, sar mezij variso, so pecisajlas taj so lem anda kado ando šejro, žanav te phenav, so dikhlem súnende taj so kamous te avel ma vaj so kamous te kerav. Žanav te phenav murri vorba taj žanav te phenav dúj trín vorbi, mir kadej gindoj ma. Žanav te phenav variso, ká si a vorba vi tivvo taj vi ágor, vaj te phenav, pa so si i keňva vaj pa so si o kino taj žanav te phenav, so gindoj ma pa kado.	Žanav te vorbinav jékh ávrenca pa akárso, te si pa kodo, so tecij mange te kerav. Žanav te phenav murri vorba, te phušel mandar variko, so gindoj ma paj bajura, save si adějs, taj žanav te phenav, so avla mišto taj so či avla mišto, te kerala kadej taj kadej.	Žanav te phenav mišto taj sako eděššo vorba paj pháre vorbi taj žanav vi te phenav paj ávera vorbi, save pasolin barim kuťin pašaj e pháre vorbi taj žanav, te žal pa kado i vorba maj dúr taj žanav te phenav po paluno variso šukár.	Žanav nađon šukáres te phenav, sar mezij variso vaj mir-i kadej. Žanav te vorbinav akársar taj nađon mišto te žutij kodo e žejne te len sáma, save si e maj anglune vorbi taj te žutij le te na bistren le.

S K I R I N A V	Skirinaŷ	<p>Žanav te skirinaŷ dŷj trŷn vorbi po pohledo khoutar, ká simas. Žanav te skirinaŷ ávri e lila pár ma – murro ánav, ko sim taj ká bešav, te sim po hoteli taj kamav khate te^omuken ma khate te sovav.</p>	<p>Žanav te skirinaŷ dŷj trŷn vorbi pa variso, so trobuj ma te šaj trajinaŷ. Žanav te skirinaŷ dŷj trŷn vorbi ando lil pár ma, sar varikaske vaj varisoske najisárav.</p>	<p>Žanav te skirinaŷ dŷj trŷn vorbi pa kodo, so pinžárav vaj so írdekelij ma. Žanav te skiriv e lila pa kodo, so sa pecisajvel mange taj so sa lem mange pa kado ando šejro.</p>	<p>Žanav te skirinaŷ šukáres pa akárso, so tecij mange te kerav. Žanav te skirinaŷ pa varisos, žanav te dav perdal e vorbi, te phenav, mír-i láši kaki taj kaki vorba vaj mír naj láši. Te skirinaŷ o lil, žanav te skirinaŷ, mír kamav, kana variso pecisajvel mange, taj šaj lav apal pa kado variso ando šejro.</p>	<p>Žanav mišto te skirinaŷ varikaske, so kamav te phenav taj te phenav sako eđeššo vorba, mír kadej gindoj ma. Žanav te skirinaŷ pa sa andej lila vaj pa variso áver, pa so si pháro te skirij pe. Žanav te skirinaŷ, sar me kamav kadej te pasolij e akárkaske, ko ginla kado taj kaske si kado skirime.</p>	<p>Žanav te skirinaŷ o texto te avel šukár. Žanav te skirinaŷ e pháre lila vaj variso áver vaj e článkura kadej te žan e vorbi pala jékh ávres, sar pasolij pe, te haťáren lenge sako, ko ginla le taj te žutin le te na bistren, save si khate tejle skirime e maj anglune vorbi. Žanav te skirinaŷ e rezumé taj e recenzi paj búťa, save skirinde e godavera manuša vaj e manuša, so skirin e keňvi.</p>
--	-----------------	---	---	--	--	---	--

I kárt'a, savi sikavel, sar me gindij, sar mišto žanav i šib palaj keňva, so bušol "O Společnívo a evropako referenčńího rámco, sar te sit'aras e šiba" © I Rada a Evropaki

© Council of Europe